

سیستم های مهندسی لجستیک

مدرس: مهرداد مهربد

Stu_link@yahoo.com

پائیز 94

نحوه ارزیابی نهائی

- آزمون های کلاسی 15%
- حل تمرین 20%
- پروژه 15% (+10%)
- آزمون نهائی 50%

تمرین

- مهلت زمانی برای حل یک هفته میباشد.
- دانشجویان میبایست حضوراً حل های خود را به مدرس تحویل دهند.
- ترغیب دانشجویان به بحث و تبادل نظر با یکدیگر
- توصیه به دانشجویان به عدم کپی برداری از حل دیگران
- در صورت استفاده از روش حل دیگران به ماخذ اشاره نمائید.

پروژه

- مقالات انتخاب شده از ژورنال های معتبر ISI (انگلیسی)
- اخذ تائیدیه استاد تا پایان 14 آبان ماه
- ارائه مقاله در قالب فایل PowerPoint
- پاسخگویی به سوالات دانشجویان و مدرس

آزمون ها

- آزمون کلاسی:

- ✓ زمان و دفعات مشخصی ندارد.

- ✓ شامل سوالاتی از مطالب ارائه شده میباشد.

- آزمون نهائی:

- ✓ زمان و مکان توسط دانشکده اعلام میگردد.

- ✓ آزمون شامل تمامی مطالب ارائه شده در طول مدت ترم میباشد.

منابع

- R. Z. Farahani, S. Rezapour & L. Kardar, Logistics Operations and Management, Elsevier, 2011.
- G. Ghiani, G. Laporte & R. Musmanno, Introduction to Logistic Systems Planning & control, Wiley, 2004.

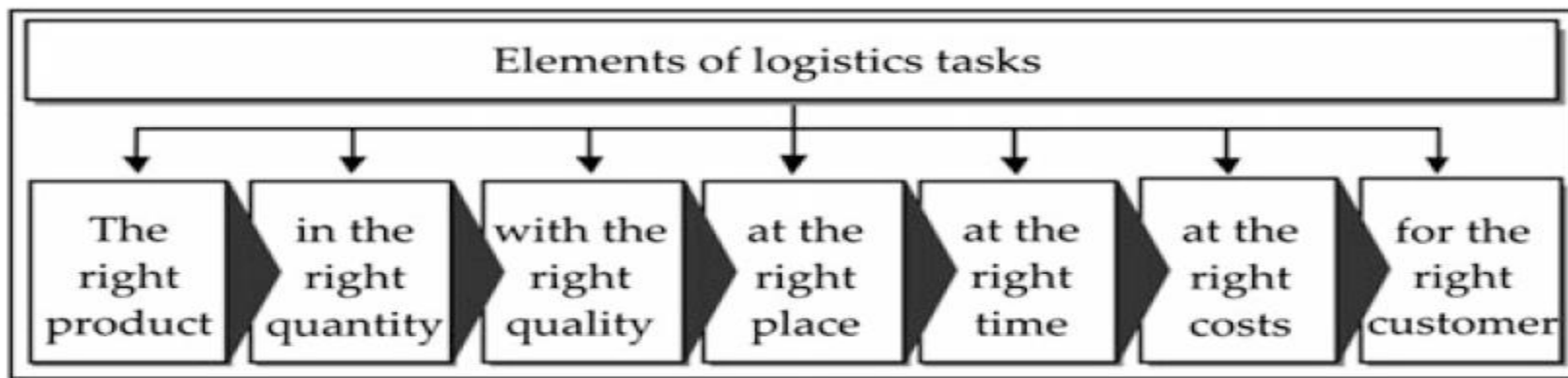
مقدمه

لجستیک:

شامل تمامی فعالیتهای حمل و نقل، انبارش و توزیع از تامین کنندگان تا مشتریان است.

هدف:

جابجائی مواد/کالا/مسافر در زمان، حجم و مسیر مناسب با استفاده از تکنیکهای مهندسی و روشهای مدیریتی به منظور حداقل نمودن هزینه ها و حداکثر نمودن رضایتمندی مشتریان.

مقدمه

اهمیت لجستیک

- کل هزینه لجستیک برآورده شده آمریکا در سال ۱۹۹۷ برابر با ۸۶۲ میلیارد دلار بوده که مطابق با ۱۱٪ از تولید ناخالص ملی آمریکا بوده است.
- این هزینه برابر با مجموع هزینه سالیانه دولت آمریکا در حوزه امنیت اجتماعی ، خدمات درمانی و دفاعی بوده است.

مقدمه

درصد هزینه های بخش های گوناگون لجستیک در صنایع گوناگون (آمریکا)

بخش	حمل و نقل	انبارش	موجودی	اجرایی	کل
غذایی و نوشیدنی	3.7	2.2	2.8	1.7	10.4
الکترونیک	2	2	3.8	2.5	10.3
شیمیایی	3.8	2.3	2.6	1.5	10.2
خودرو	2.7	2.3	2.7	1.2	8.9
دارویی	2.2	2	2.5	2.1	8.8
روزنامه و مجلات	4.7	3	3.6	2.1	13.4

مقدمه

- عوامل موثر در هزینه های لجستیک
  - ✓ قیمت سوخت
  - ✓ هزینه های نیروی کار
  - ✓ نرخ بهره
- جوانب لجستیک
  - ✓ لجستیک در صنعت
  - ✓ لجستیک در خدمات عمومی
  - ✓ لجستیک در ارتش
- گروههای تاثیرگذار/تاثیرپذیر از تصمیمات لجستیکی
  - ✓ تولیدکنندگان/ارسال کنندگان
  - ✓ حمل کنندگان
  - ✓ مصرف کنندگان
  - ✓ جامعه
  - ✓ دولت

مقدمه

- **لجستیک نوع سوم (Third-Party Logistics)**
یک ارائه کننده خدمات لجستیکی میباشد که فعالیت های مدیریت و اجرای حمل و نقل و انبارش را بعهده میگیرد.

- **مزایا**

- ✓ صرفه جوئی در زمان
- ✓ تمرکز بر روی صنعت اصلی
- ✓ کاهش سطح موجودی، زمان سفارش و زمان تدارک

- **معایب**

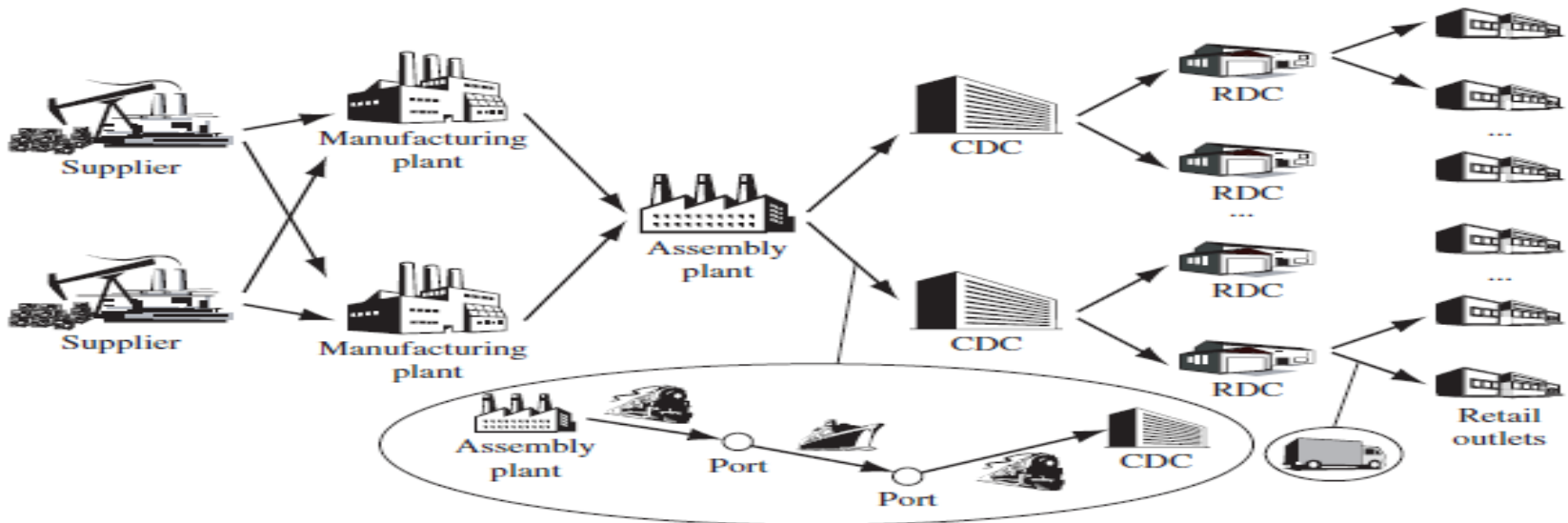
- ✓ از دست دادن کنترل فرایند
- ✓ از دست دادن بازخورد مشتری
- ✓ ضعف در اشتراک گذاری اطلاعات

سیستمهای لجستیک

- سیستم لجستیک از مجموعه تسهیلاتی ساخته شده که توسط خدمات حمل و نقل به یکدیگر متصل می شوند.
- تسهیلات (facilities) : مجموعه مکانهای که فرآیندی همچون ساخت، مونتاژ، انبارش، مرتب سازی و طبقه بندی ، فروش یا مصرف در آن صورت می پذیرد.
- خدمات حمل و نقل: حرکت مواد/ کالا بین تسهیلات با استفاده از روشهای مختلف حمل و نقل (دریائی، هوائی، جاده ای و ریلی) و تجهیزاتی همچون پالت ، کانتینر، کامیون، تریلی، قطار، کشتی، هواپیما، خودرو و خدمه.

زنجیره تامین

شبکه ای از تسهیلات و فعالیت هایی میباشد که اقدام به توسعه محصول، خرید مواد از تامین کنندگان، حرکت مواد بین تسهیلات، ساخت محصولات، توزیع محصولات نهائی بین مشتریان و پشتیبانی پس از فروش مینماید. زنجیره تامین نه تنها شامل سازندگان و تامین کنندگان میشود بلکه حمل و نقل کننده ها، انبارها، خرده فروشها و مشتریان را در بر میگیرد.

مقدمه

• انواع جریان در لجستیک

✓ جریان فیزیکی (Physical Flow)

❖ روبه جلو (Forward Logistics)

❖ روبه عقب (Reverse Logistics)

✓ جریان اطلاعات (Information Flow)

مقدمه

- بخش های فرایند لجستیک:

✓ لجستیک به سمت داخل (Inbound Logistics):

حرکت مواد اولیه از سوی تامین کننده به سمت سازمان و انبارش مواد اولیه در انبارها

✓ مدیریت مواد (Material Management):

انبارش و جریان مواد در داخل یک سازمان

✓ لجستیک به سمت خارج (Outbound Logistics):

حرکت و انبارش محصول پس از ایستگاه نهائی تولید تا مشتری

مقدمه

• اجزا اصلی سیستم های لجستیک

✓ طراحی شبکه (Network Design)

✓ اطلاعات (Information)

✓ حمل و نقل (Transportation)

✓ موجودی (Inventory)

✓ انبارش، جابجائی و بسته بندی (Warehousing, Material Handling & Packaging)

مقدمه

- طبقه بندی تصمیمات لجستیک بر مبنای افق برنامه ریزی:

✓ برنامه ریزی استراتژیک (Strategic Planning):

در این نوع برنامه ریزی، تصمیمات برای یک دوره بلند مدت (چند ساله) اتخاذ میگردند همانند مکانیابی تسهیلات، ظرفیت، طراحی کارخانه و انبار، حجم و اندازه ناوگان

✓ برنامه ریزی تاکتیکی (Tactical Planning):

در این مرحله تصمیمات برای یک بازه زمانی میان مدت (حداکثر یک ساله) اتخاذ میگردند همانند انتخاب نوع حمل و نقل، تخصیص انبار.

✓ برنامه ریزی عملیاتی (Operational Planning):

شامل تصمیمات روزانه یا هفتگی میشود همانند بارگیری و اعزام خودرو.

مقدمه

- ورودیهای مورد نیاز جهت یک برنامه ریزی اثربخش در لجستیک
  - ✓ ورودی بازاریابی: آگاهی از محصول، سیاستهای قیمت گذاری، برنامه های فروش و سیاستهای خدمات به مشتری
  - ✓ ورودی ساخت: قابلیت و موقعیت ساخت
  - ✓ ورودی خرید: مواد، خدمات، منابع و تکنولوژیهای جدید
  - ✓ ورودی مالی: داده های هزینه ای و سرمایه در دسترس
  - ✓ ورودی لجستیک: موقعیت جاری تسهیلات لجستیک

مقدمه

- انواع تصمیم گیری در لجستیک

- ✓ طراحی شبکه لجستیک

- شبکه تسهیلات فیزیکی

- شبکه اطلاعات و ارتباطات

- ✓ مدیریت موجودی (موجودی و انبارش)

- ✓ حمل و نقل و مسیریابی

چگونگی فعالیت سیستمهای لجستیک

سیستمهای لجستیک از سه فعالیت اصلی تشکیل می شوند:

- فرآیند سفارش
- مدیریت موجودی
- حمل و نقل

فرآیند سفارش

فرآیندی کاملاً مرتبط به جریان اطلاعات در سیستم لجستیک

مدیریت موجودی

- موضوعی کلیدی در برنامه ریزی و عملیات های سیستم لجستیک
- موجودیها ذخائری از کالاها در انتظار ساخت، حمل یا فروش می باشند.
- هدف، تعیین سطح موجودی بمنظور کاهش کل هزینه عملیاتی همراه با برآورده نمودن نیازهای مشتریان
- يك سیاست خوب مدیریت موجودی می بایست پنج عامل را در نظر بگیرد:
  - ✓ اهمیت نسبی مشتریان
  - ✓ اهمیت اقتصادی محصولات مختلف
  - ✓ سیاستهای حمل و نقل
  - ✓ انعطاف فرآیند تولید
  - ✓ سیاستهای رقبا

مدیریت موجودی

دلایل نگهداری موجودی

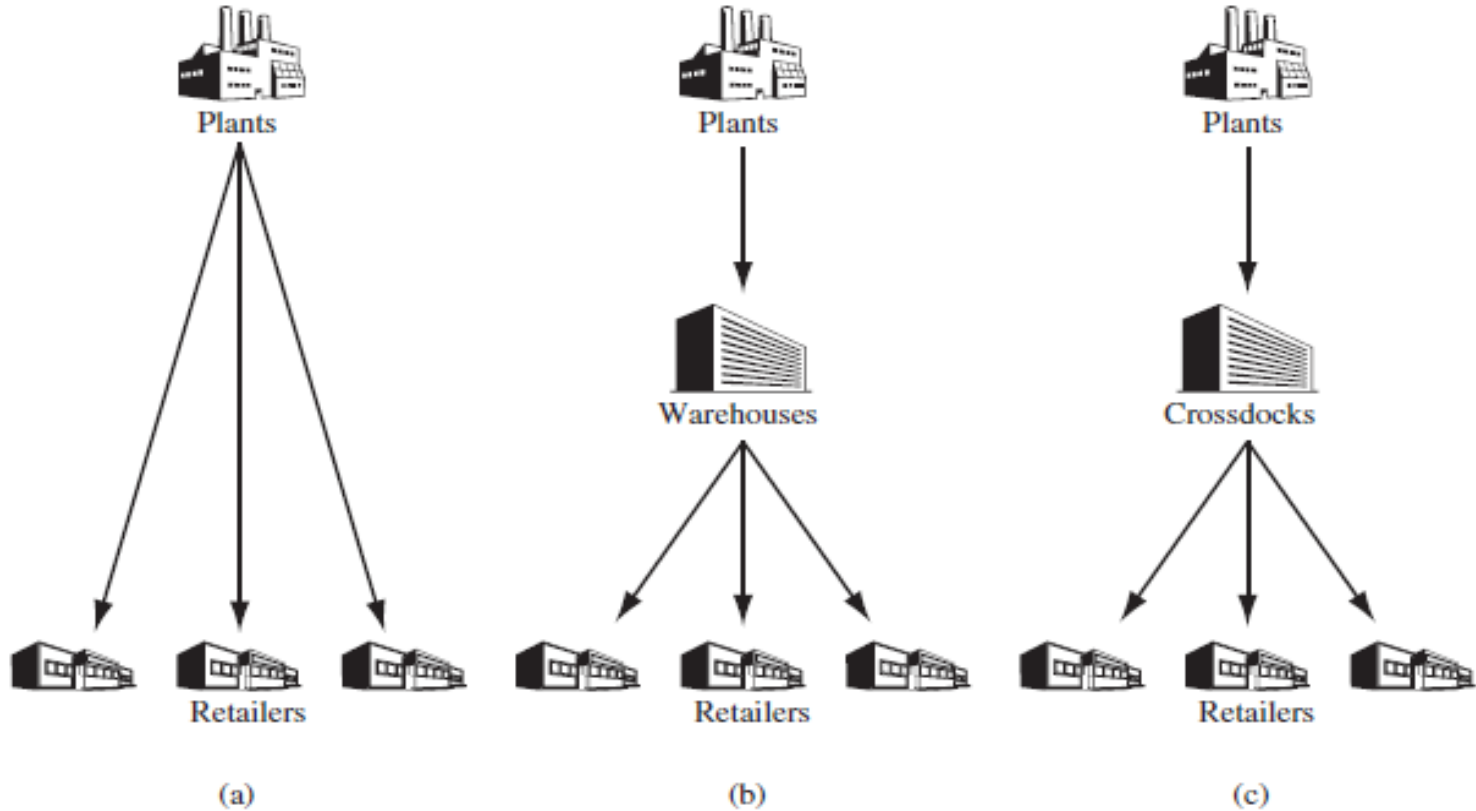
- بهبود سطح خدمت
- کاهش هزینه لجستیک
- مقابله با اتفاقات در تقاضای مشتری و زمان آماده سازی
- در دسترس ساختن کالاهای فصلی در کل ایام سال
- آمادگی جهت مواجهه با نوسانات قیمت
- غلبه بر عدم کارایی در مدیریت سیستم لجستیک

مدیریت موجودی

استراتژی‌های حمل و نقل و موجودی

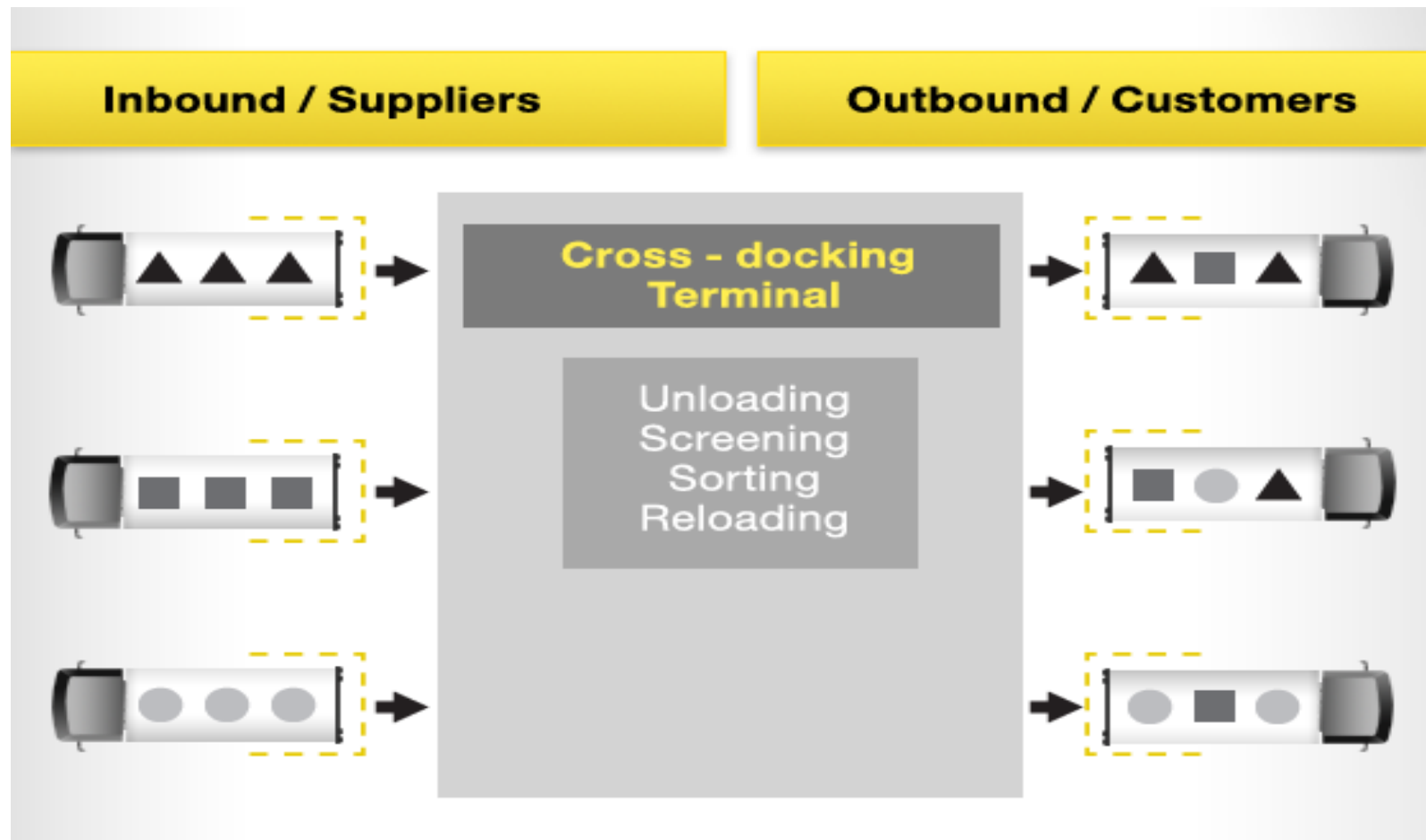
- استراتژی حمل کالا بصورت مستقیم
- استراتژی انبارش (تمرکز و عدم تمرکز)
- استراتژی اتصال متقابل (cross docking or just-in-time distribution)
  - ✓ حجم بالای تقاضا
  - ✓ تغییرات کم تقاضا
  - ✓ جابجایی آسان محصولات
  - ✓ سیستم اطلاعاتی مناسب برای هماهنگی بین جریان داخلی و خارجی حمل

مدیریت موجودی

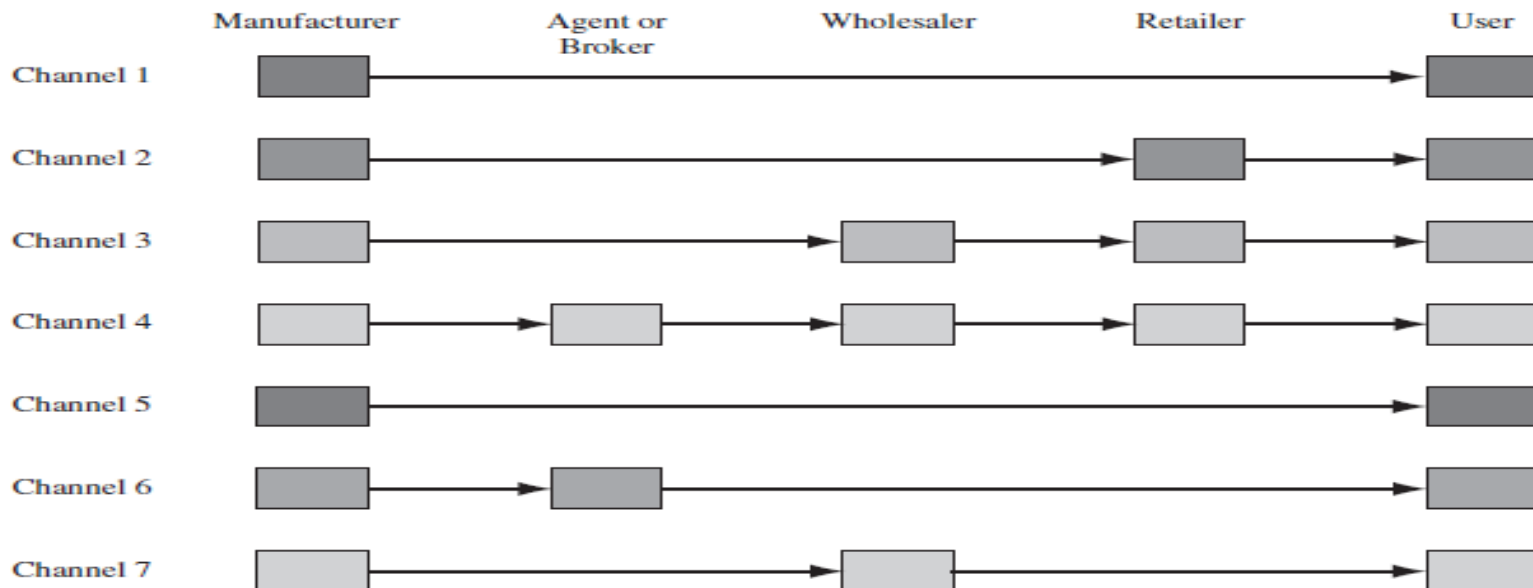
مدیریت موجودی

حمل و نقل

کانالهای توزیع:

- دلال ها
- عمده فروش ها
- خرده فروش ها

حمل و نقل

روشهای یکپارچه سازی محموله:

1. facility consolidation

ترکیب محموله‌های کوچک برای مسافتهای طولانی بعنوان محموله های بزرگ
برای مسافتهای طولانی و محموله های کوچک برای مسافتهای کوتاه

2. multi-stop consolidation

جمع آوری و تحویل محموله ها مرتبط به مکانهای مختلف بصورت LTL(less-
than-truckload) توسط ماشینی یکسان در مسیری با چندین ایستگاه

3. temporal consolidation

تنظیم زمانبندی محموله بصورت روبه جلو یا رو به عقب برای ساختن محموله
ای بزرگ بجای چندین محموله کوچک

حمل و نقل

پنج نوع اساسی از طریقهای حمل و نقل

- دریایی
- راه آهن
- هوایی
- جاده ای
- لوله

دو عامل مهم در انتخاب طریقه حمل و نقل

- هزینه (قیمت)
- زمان حمل

حمل و نقل - ریلی

- حمل و نقلی ارزان خصوصا جهت مسافتهای طولانی
- نسبتا آهسته و کاملا غیر قابل اطمینان
- بیشتر مورد استفاده در کالاهایی با ارزش پایین (کاغذ، غذا، غیره)
- کاروان حمل بار دارای اولویت پایینتری در مقایسه با حمل مسافر می باشد.
- نادر بودن ارتباطات ریلی مستقیم
- يك کاروان می بایست شامل دهها واگن بمنظور اقتصادی بودن باشد.

حمل و نقل – جاده ای

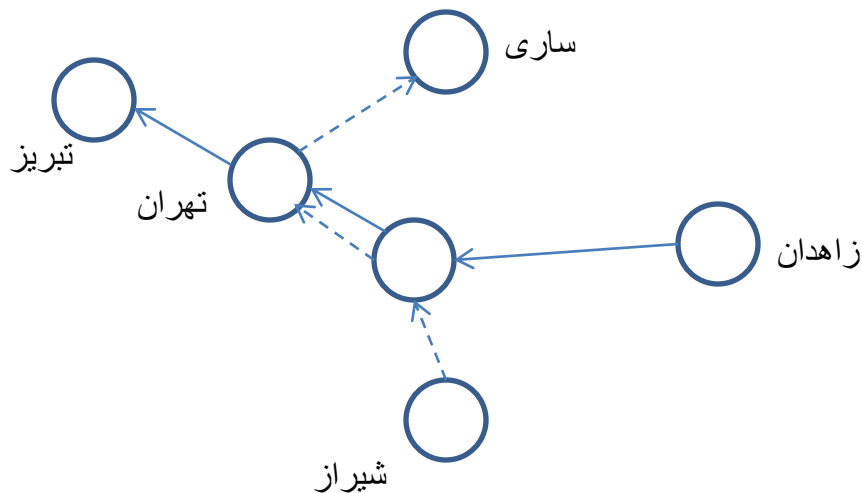
Truckload(TL)-1

در این نوع حمل، کل محموله بصورت مستقیم از مبدأ به مقصد در يك سفر انتقال داده می شود.

Less-than-truckload(LTL)-2

اگر حجم محموله خیلی کمتر از ظرفیت يك خودرو باشد
احداث ترمینالهای ترکیبی جهت اتصال چندین خودرو بجای حمل مستقیم

حمل و نقل - هوایی

- این نوع حمل اغلب اوقات همراه با حمل و نقل جاده ای بوده در راستای تحویل کالا از مبدأ به مقصد
- حمل و نقلی بسیار سریع بدون در نظر گرفتن جابجایی محموله در فرودگاهها
- روش حملی غیر رقابتی برای حملهای کوتاه و غیر طولانی
- روشی بسیار رایج جهت حمل کالاهای گران در فواصل طولانی

حمل و نقل چند وجهی

- استفاده از بیش از يك نوع طریقه حمل و نقل
- هدف ایجاد توازن بین هزینه و زمان حمل
- انواع رایج حمل و نقل چند وجهی
  - حمل و نقل هوایی- زمینی (birdyback)
  - حمل و نقل ریلی- زمینی (piggyback)
  - حمل و نقل دریائی-زمینی (fishyback)

مدیریتی لجستیک

دستیابی به يك توازن میان سه هدف اصلی :

- کاهش سرمایه

- کاهش هزینه

- بهبود سطح خدمت

تغییرات مهم استراتژیکی و تکنولوژیکی مؤثر بر لجستیک

- جهانی شدن

- تکنولوژیهای اطلاعات (EDI, GPS, GIS)

- تجارت الکترونیکی

تصمیمات لجستیک

- آیا تسهیلات جدیدی (مراکز ساخت و مونتاژ، مراکز توزیع مرکزی، مراکز توزیع منطقه ای، غیره) نیاز به تاسیس دارند؟
- بهترین ترکیب، اندازه و موقعیت کجا می باشد؟
- آیا هیچیک از تسهیلات موجود می بایست جابجا یا بسته شوند؟ یا تغییر در اندازه آنها داده شود؟
- مواد و اجزاء می بایست از کجا تامین شده و در کجا انبار شوند؟
- ساخت و مونتاژ در کجا می بایست اتفاق افتد؟
- کجا کالا نهایی می بایست انبار شود؟
- آیا باید انبار متعلق به شرکت باشد یا اجاره شود؟
- انبارها چگونه می بایست عمل نمایند؟ (در داخل قفسه یا پشته نمودن، کالاها می بایست توسط نیروی انسانی حمل شود یا بصورت خودکار)
- کی و چگونه هر کالا می بایست دوباره تامین گردد؟
- چه طریقی از حمل و نقل می بایست مورد بهره برداری قرار گیرد؟
- خودرو می بایست متعلق به شرکت باشد یا اجاره شود؟
- بهترین اندازه ناوگان چیست؟
- حمل چگونه می بایست زمانبندی شود؟
- خودروها چگونه می بایست مسیریابی شوند؟

روشهای پیشتیبانی تصمیم

• رایج ترین ابزارهای تصمیم گیری

✓ الگوبرداری (Benchmarking)

✓ بهینه سازی (Optimization)

✓ تقریب مداوم (Continuous Approximation)

✓ شبیه سازی (Simulation)

✓ پیش بینی (Forecasting)

تمرین

1. Illustrate how a distribution company can take advantage of on-vehicle GPSs?
2. Discuss the impact of product diversification (the increase in the number of product variants) on logistics systems planning and control.

سیستم های مهندسی لجستیک

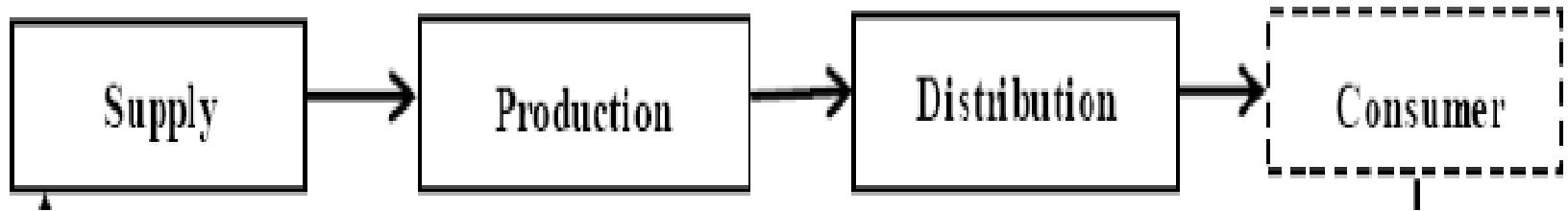
مدرس: مهرداد مهربد

stu_link@yahoo.com

پائیز 94

لجستیک روبه جلو

- Forward Logistics

دلایل برگشت کالا

1. برگشت از سوی سازنده
  - ✓ مواد اولیه اضافی/دورریز
  - ✓ مشکلات کیفی
2. برگشت از سوی توزیع کننده
  - ✓ فراخوان برگشت محصولات بدلیل مسائل ایمنی و سلامت
  - ✓ برگشت محصولات خراب شده یا به دلایلی غیر قابل استفاده
  - ✓ برگشت به خاطر سر رسید تاریخ انقضا
  - ✓ کالاهائی که جهت حمل سایر کالاها مورد استفاده قرار می گیرند همانند کانتینرها ، پالتها
3. برگشت از سوی مشتری
  - ✓ برگشت محصولات گارانتی شده بدلیل مختلف از جمله برآورد ننمودن نیازهای مشتری
  - ✓ برگشت محصولات دارای وارانتی بعلت مشکلات بوجود آمده در محصول در هنگام استفاده
  - ✓ برگشت محصولات پس از مصرف همانند بطریهای نوشیدنی
  - ✓ برگشت محصولات پس از پایان عمر مصرف آنها

لجستیک معکوس

• در لجستیک معکوس

- ✓ پیش بینی مشکل می باشد
- ✓ حمل و نقل از تعدادی به یکی
- ✓ کیفیت، بسته بندی و قیمت کالا تقریباً یکسان نمی باشد
- ✓ مقصد، مسیر و وضعیت واضح و شفاف نمی باشد
- ✓ انحراف در کانالهای توزیع
- ✓ موارد متعددی در قیمت تاثیر گذارند
- ✓ اندازه گیری هزینه های لجستیک معکوس معمولاً مشکل می باشند
- ✓ مدیریت موجودی کار راحتی نمی باشد
- ✓ پیچیدگی در بازاریابی

لجستیک معکوس

- تفاوت بین لجستیک سبز و لجستیک معکوس
لجستیک معکوس به بازگشت مجدد کالاها جهت استفاده از بخشی یا تمامی آن کالا مرتبط می شود در حالیکه لجستیک سبز مرتبط با کاهش اثرات اکولوژیکی لجستیکی میباشد.

- عوامل مؤثر در اجرای لجستیک معکوس
  - ✓ مسائل اقتصادی
  - ✓ قوانین و مقررات
  - ✓ مسئولیت شهروندی

فرآیند لجستیک معکوس

فرآیند لجستیک معکوس دارای 4 فعالیت اصلی می باشد.

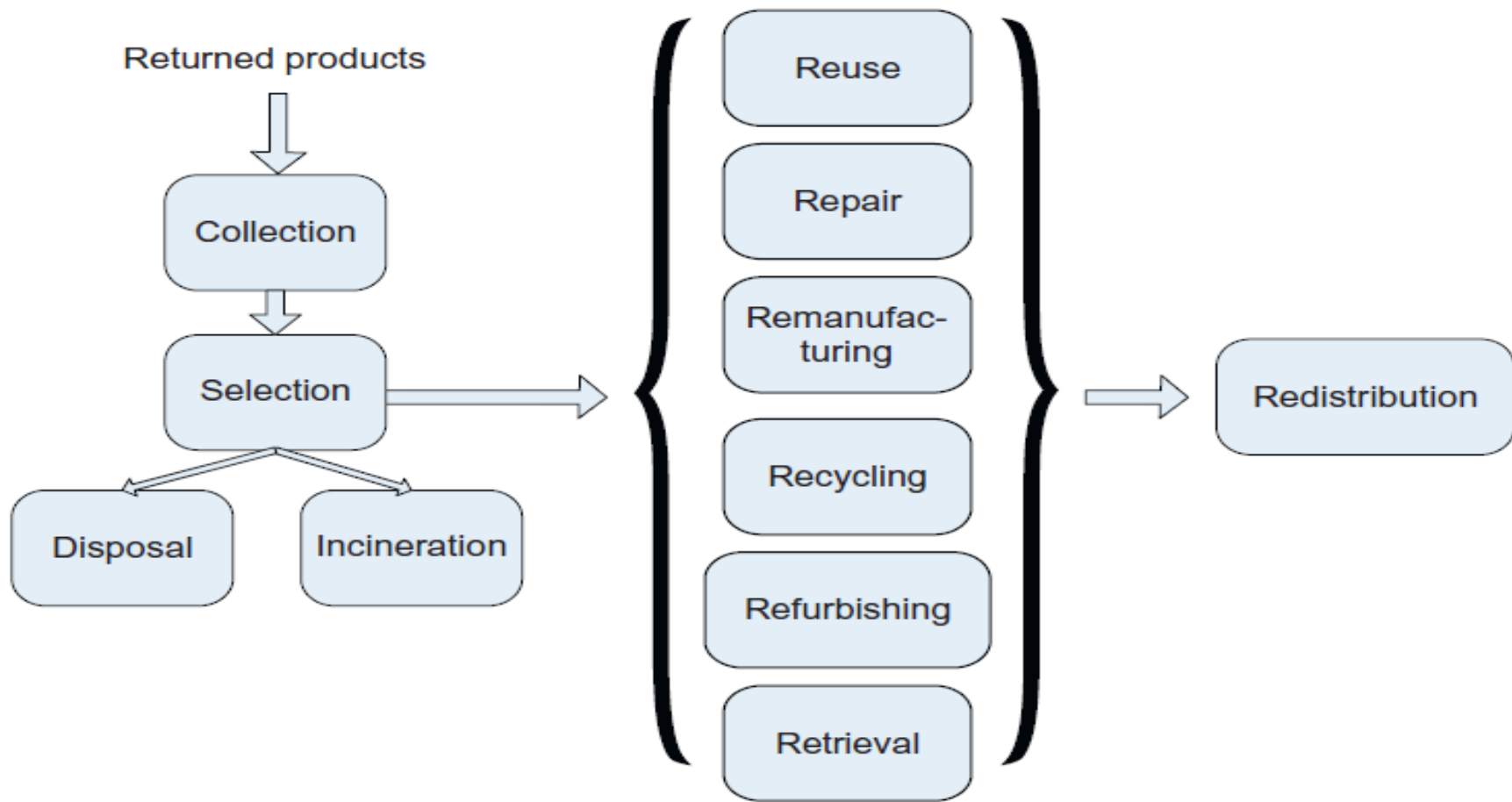
(1) جمع آوری

(2) بازرسی (شامل: مونتاژ، دسته بندی، آزمایش و ذخیره سازی)

(3) بازفرآوری

(4) توزیع مجدد

جریان محصول در لجستیک معکوس

جریان محصول در لجستیک معکوس

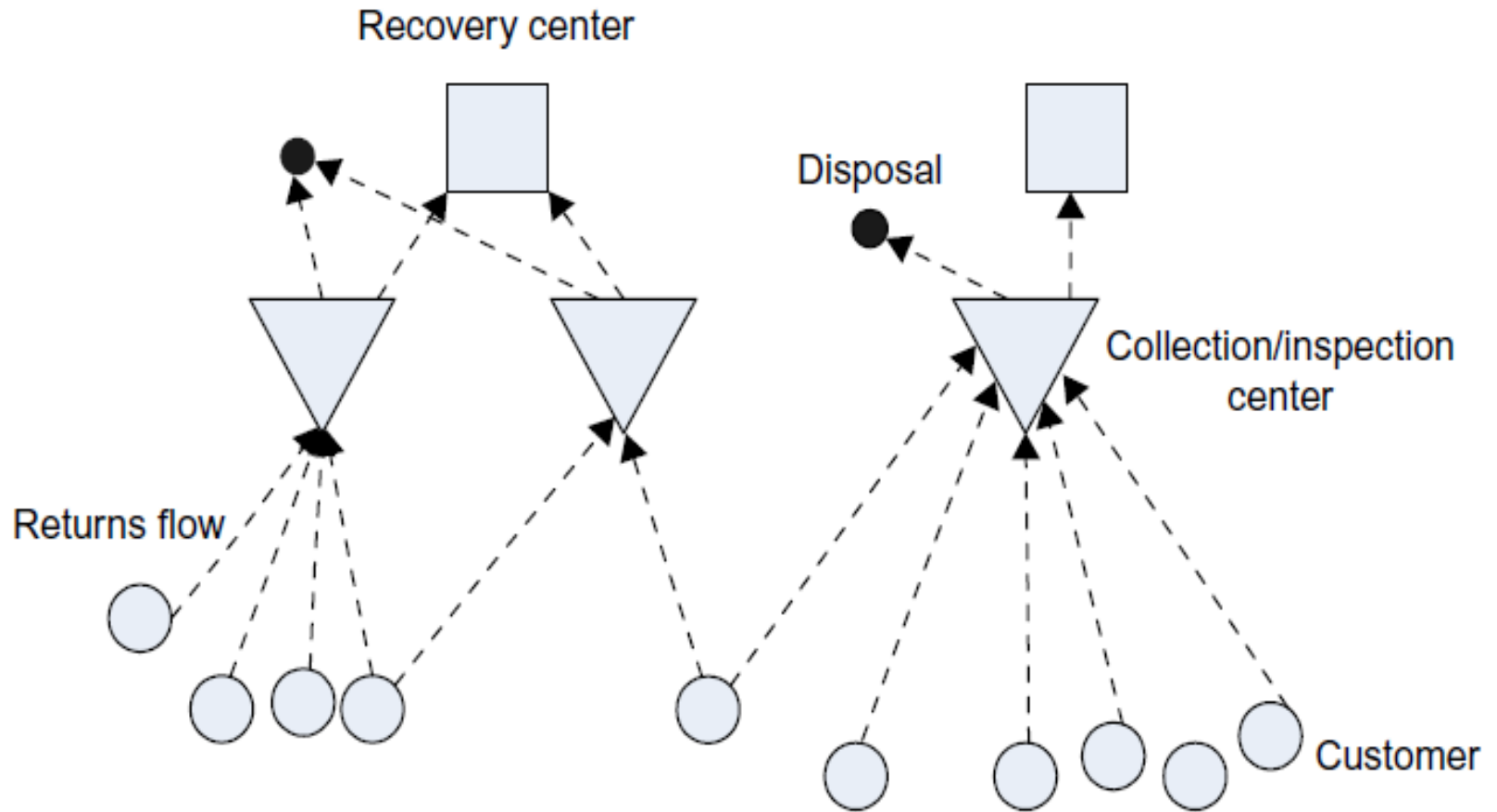
- استفاده مجدد (Reuse): محصولاتی که در وضعیت مناسب برای استفاده مجدد می باشند (بطریها، کانتینرها، پالت ها).
- بازآوری (Reprocessing): محصولات استفاده شده به یک محصول قابل استفاده تبدیل می شوند که می تواند در سطوح مختلف اتفاق بیفتند.
- بازیافت (Recycling): محصول به فرم مواد اولیه تغییر میابد مانند خرده های آهن، شیشه، پلاستیک و کاغذ
- بازسازی (Re-manufacturing): یک محصول بطور کلی یا قسمتی از آن برای ایجاد یک محصول جدید و یا محصول قابل استفاده بکار برده می شود
- تعمیر (Repairing)
- بازیابی (Refurbishing): ارتقا محصول
- سوزاندن (Incineration): انرژی حاصل نمودن از سوزاندن محصولات
- ضایعات (Disposal): محصولاتی بدون استفاده که نمی توانند بخاطر دلایل فنی یا اقتصادی مجددا استفاده شوند.

ساختار شبکه در سیستم لجستیک معکوس

بطور کلی ساختار یک شبکه لجستیک متاثر از موارد زیر میباشند:

- دوره زمانی
- ظرفیت
- تمرکز و عدم تمرکز
- مسئولیت شبکه
- سطوح/مراحل شبکه

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه لجستیک معکوس

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه لجستیک معکوس

Sets

I = potential plant locations for collection/inspection

J = fixed recovery locations

K = fixed disposal locations

L = fixed customer locations

Variables

$$Y_i = \begin{cases} 1 & \text{if a collection/inspection center is open at location } i \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

X_{li} = number of returns from customer l to collection or inspection center i

Z_{ij} = number of recordable items transferred from collection or inspection center i to recovery center j

W_{ik} = number of scrapped items transferred from collection or inspection center i to disposal center k

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه لجستیک معکوس

Costs

cf_{li} = transportation cost for a unit of returned items from customer center l to collection or inspection center i

cs_{ij} = transportation cost for a unit of recordable items from collection or inspection center i to recovery centers j

ct_{ik} = transportation cost for a unit of scrapped item from collection or inspection center i to disposal centers k

caf_i = capacity of the collection or inspection centers i

cas_j = capacity of the recovery centers j

cat_k = capacity of the disposal centers k

Parameters

d = average percentage of disposed items

r_l = number of returned items from customer l

r_i = fixed cost to set up collection or inspection centers i

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه لجستیک معکوس

• تابع هدف

$$\text{Min } Z = \sum_{i \in I} f_i Y_i + \sum_{l \in L} \sum_{i \in I} c f_{li} X_{li} + \sum_{i \in I} \sum_{j \in J} c s_{ij} Z_{ij} + \sum_{i \in I} \sum_{k \in K} c l_{ik} W_{ik}$$

$$\sum_{i \in I} X_{li} = r_l \quad \forall l \in L$$

• تضمین جهت جمع آوری کلیه محصولات برگشتی از مشتریان

$$\sum_{j \in J} Z_{ij} = (1 - d) \sum_{l \in L} X_{li} \quad \forall i \in I$$

• توازن جریان کالا بین مراکز جمع آوری و مراکز بازفرآوری

$$\sum_{k \in K} W_{ik} = d \sum_{l \in L} X_{li} \quad \forall i \in I$$

• توازن جریان کالا بین مراکز جمع آوری و مراکز ضایعات

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه لجستیک معکوس

$$\sum_{l \in L} X_{li} \leq Y_i c a f_i \quad \forall i \in I$$

- در صورت حمل کالائی به مراکز جمع آوری آن مرکز ساخته شده و ظرفیت لازم را داراست.

$$\sum_{i \in I} Z_{ij} \leq c a s_j \quad \forall j \in J$$

- تضمین جهت رعایت حداکثر ظرفیت مراکز بازفرآوری

$$\sum_{i \in I} W_{ik} \leq c a t_k \quad \forall k \in K$$

- تضمین جهت رعایت حداکثر ظرفیت مراکز ضایعات

$$Y_i \in \{0, 1\} \quad \forall i \in I$$

$$0 \leq X_{li}, Z_{ij}, W_{ik} \quad \forall i \in I, j \in J, k \in K, l \in L$$

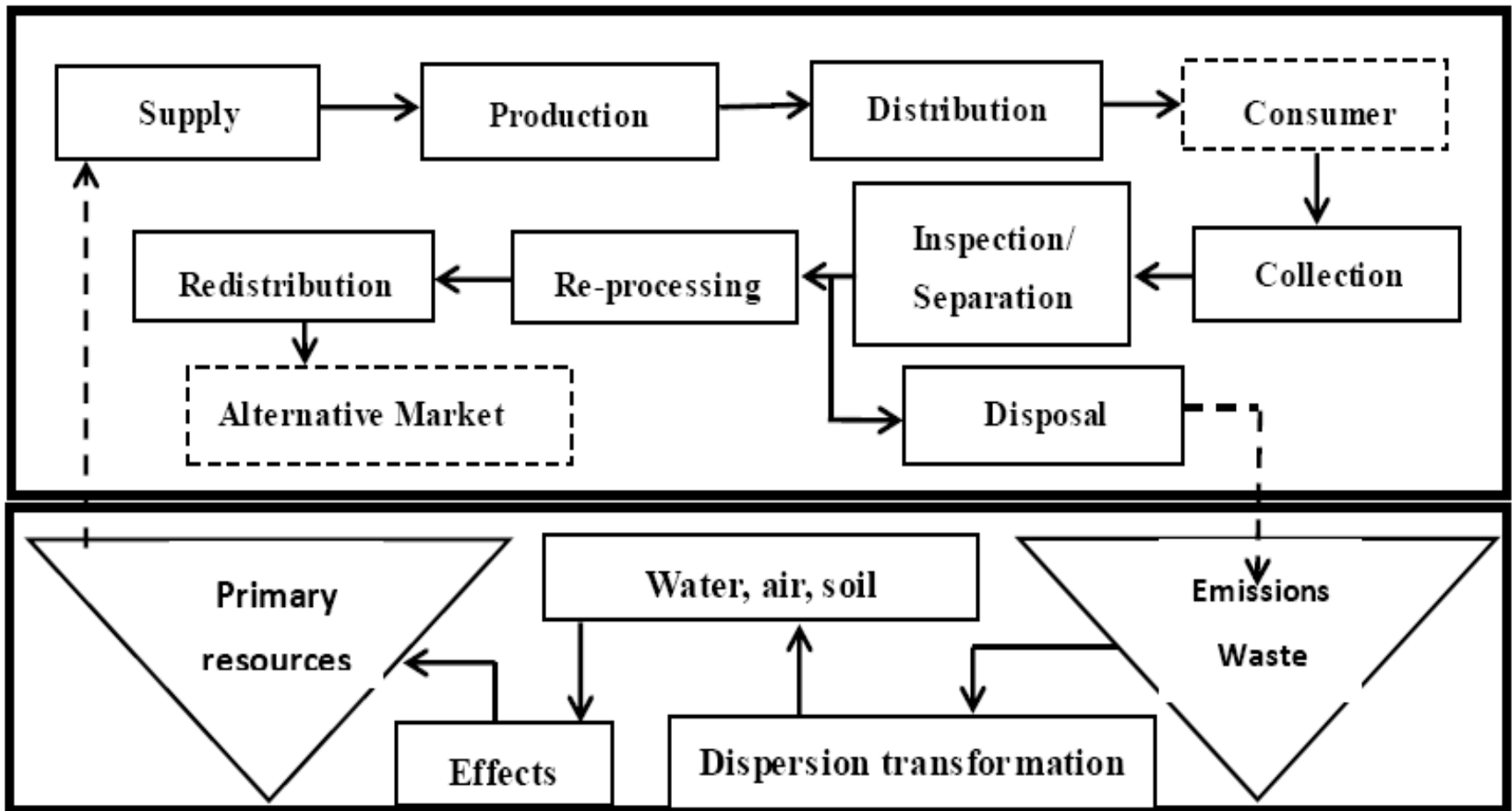
سیستم های مهندسی لجستیک

مدرس: مهرداد مهربد

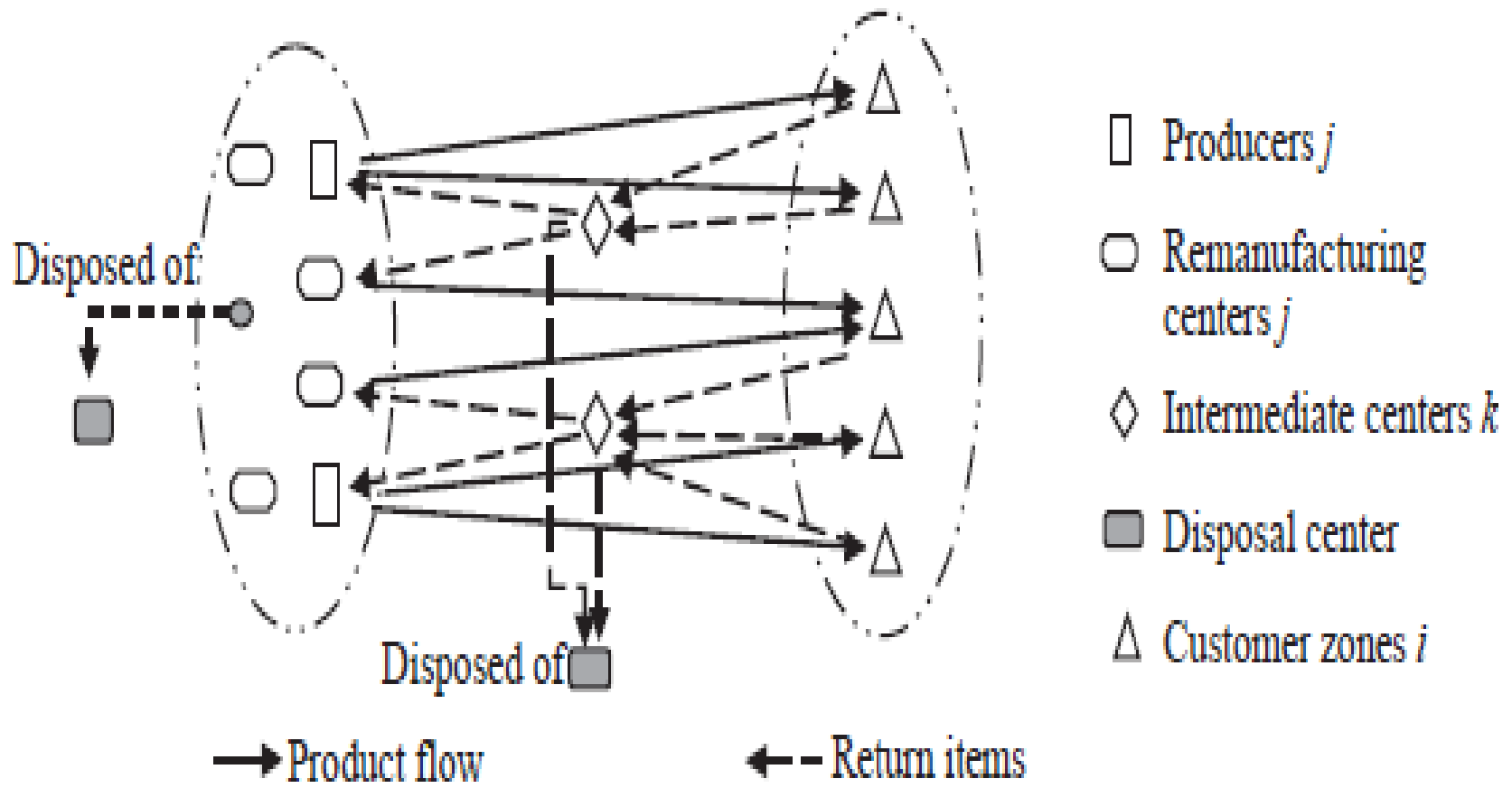
stu_link@yahoo.com

پائیز 94

حلقه بسته لجستیک و ارتباط با زنجیره زیست محیطی

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه حلقه لجستیک بسته

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه حلقه لجستیک بسته

Parameters:

$j \in J = \{1, 2, \dots, m\}$, index of potential location sites for both producers and remanufacturing centers,

$k \in K = \{1, 2, \dots, mn\}$, index of potential location sites for intermediate centers,

$i \in I = \{1, 2, \dots, n\}$, index of customers,

f_j = fixed cost of setting up a producer at site j ,

fr_j = fixed cost of setting up a remanufacturing center at site j ,

fc_k = fixed cost of setting up an intermediate center at site k ,

h_i = product demand at customer site i ,

hr_i = available quantities of return-products ready for recovery at customer i ,

cp_j = unit production cost at producer j ,

ct_k = unit reprocessing cost at intermediate center k ,

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه حلقه لجستیک بسته

- cm_j = unit remanufacturing cost at remanufacturing center j ,
- c_{ij} = cost of shipping unit product (including remanufactured product) from producer j or remanufacturing center j to customer i ,
- cc_{ik} = cost of sending unit return-product from customer i to intermediate center k ,
- cr_{kj} = cost of sending unit checked return-product from intermediate center k to remanufacturing center j ,
- ccd = unit disposal cost at intermediate centers (this cost is assumed to be the same for all intermediate centers),
- crd = unit disposal cost at remanufacturing centers (this cost is assumed to be the same for all remanufacturing centers),

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه حلقه لجستیک بسته

- β = percentage at which the return-products will be disposed of at intermediate centers (this percentage is assumed to be the same for all intermediate centers),
- γ = percentage at which the checked return-products will be disposed of at remanufacturing centers (this percentage is assumed to be the same for all remanufacturing centers).

Decision variables:

- Y_j = 1, if a producer is located and set up at potential site j , 0, otherwise,
- YR_j = 1, if a remanufacturing center is located and set up at potential site j ,
0, otherwise,
- YC_k = 1, if an intermediate center is located and set up at potential site k ,
0, otherwise,
- X_{ij} = fraction of product demand at customer i which is met by producer j or remanufacturing center j or a combination of them located at j ,
- XR_{ikj} = fraction of quantity of return-products at customer i that is taken back through intermediate center k to remanufacturing center j .

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه حلقه لجستیک بسته

• تابع هدف

$$\text{Min} \sum_j f_j Y_j + \sum_j f r_j Y R_j + \sum_k f c_k Y C_k + \sum_j \sum_i c'_{ij} h_i X_{ij} + \sum_i \sum_k \sum_j c r'_{ikj} h r_i X R_{ikj}$$

$$\sum_j X_{ij} = 1 \quad \forall i,$$

$$\sum_j \sum_k X R_{ikj} = 1 \quad \forall i,$$

$$\sum_i h_i X_{ij} \geq (1 - \gamma)(1 - \beta) \sum_k \sum_i h r_i X R_{ikj} \quad \forall j,$$

$$\sum_i h_i X_{ij} - (1 - \gamma)(1 - \beta) \sum_i \sum_k h r_i X R_{ikj} \leq Y_j M \quad \forall j,$$

• کلیه تقاضاهای مشتریان میبایست برآورده شود و کلیه برگشتی‌ها میبایست جمع‌آوری گردند.

• میزان تقاضا از یک کالا میبایست بیشتر از میزان کالای برگشتی قابل بازفرآوری باشد.

• در صورت احداث یک مرکز تولیدی میتوان کالای مورد نیاز را از آن مکان تامین نمود.

مدل مکانیابی برای طراحی شبکه حلقه لجستیک بسته

$$XR_{ikj} \leq YC_k \quad \forall i, k, j,$$

$$(1 - \beta)hr_i XR_{ikj} \leq YR_j M' \quad \forall i, k, j,$$

$$Y_j, YR_j, YC_k = 0, 1 \quad \forall j, k,$$

$$X_{ij}, XR_{ikj} \geq 0 \quad \forall i, k, j,$$

- در صورت تاسیس یک مرکز واسطه میتوان از آن جریان کالا عبور داد.
- در صورت احداث یک مرکز بازفرآوری میتوان کالای مورد نیاز را از آن مکان تامین نمود.

کوئیز

مدل ریاضی نوشته شده برای مدل مکانیابی برای طراحی شبکه لجستیک معکوس (جلسه پیشین) را با توجه به تغییر زیر مجدداً مدل نمائید.

- برای عملیات بازفرآوری (Recovery center) در نظر داریم مکانیابی انجام دهیم.

حمل و نقل

- سیستم های حمل و نقل، کالاها را بین مبادی و مقاصد با استفاده از وسایل نقلیه و تجهیزات از جمله کامیون، تریلی، خدمه، پالت، کانتینر، خودرو و قطار حرکت می دهند.
- یک سیستم حمل و نقل سازمانی می باشد که اقدام به طراحی، تنظیم، راه اندازی و زمانبندی سفارشهای حمل محموله در طی مدت زمان محدود و تعیین شده با در نظر گرفتن محدودیتهای فنی و با کمترین هزینه ممکن می نماید.
- حمل و نقل یک تا دو سوم از کل هزینه های لجستیک را شامل می شود که بین 9 تا 10 درصد از هزینه کل میباشد.

حمل و نقل

عوامل رقابتی در حوزه حمل و نقل عبارتند از

- کاهش زمان آماده سازی
- کاهش تاخیر
- کاهش هزینه های حمل و نقل
- افزایش قابلیت اطمینان و ایمنی

حمل و نقل

سیستم فراوانی تحویل

- برای یک حمل و نقل اقتصادی، حمل کننده می بایست در خصوص فراوانی خدمت بین هر دو نقطه برنامه ریزی نماید.
- یافتن بهترین فراوانی تحویل می تواند کاهش دهنده سرمایه گذاری در تجهیزات و تسهیلات باشد.
- سه رویکرد جهت انتخاب سیستم فراوانی تحویل

1. Customized Transportation

2. Consolidation Transportation

3. Frequent Operation

حمل و نقل

رویکرد Customized Transportation

- وسایل نقلیه (Truckload) با راننده یا تیم رانندگان به یک مشتری مشخص تخصیص داده میشوند.
- این تیم حمل و نقل سفر تحویل کالا را در زمان دریافت سفارش مشتری آغاز می کند.
- این سیستم یک محیط پویا را برای حمل کننده ایجاد می نماید زیرا مشخصه های حمل و نقل همچون فراوانی تقاضا زمان سفر، تاخیرات در محل مشتری و انتظارات تیم رانندگان تا تخصیص آتی همگی نامعین هستند.

حمل و نقل

رویکرد Consolidation Transportation

سه استراتژی عمومی برای حمل کالا توسط وسیله نقلیه

1. سیاست مقداری مطابق با حداکثر ظرفیت وسیله نقلیه

2. سیاست زمان، مطابق با زمان تحویل کالا

3. سیاست مقداری- زمانی، مطابق با هر دو یعنی ظرفیت و زمان تحویل کالا

Consolidation Transportation رویکردی است که می تواند هر سه سیاست فوق را پوشش دهد.

حمل و نقل

رویکرد Frequent Operation

- در این رویکرد حمل کنندگان زمانبندی ثابتی ارائه می دهند که هماهنگ با نیازمندیهای مشتری می باشد مانند یک بار در روز یا دو بار در هفته.
- غیر قابل پیش بینی بودن تعداد مشتریان در هر دوره خدمت موجب نامعین بودن در نیازمندیهای حمل می گردد.
- جهت حداکثر نمودن تقاضای پوشش داده شده ، حمل کنندگان نیازمند سرمایه گذاری بیشتر در ظرفیت می باشند. (در مقایسه با Consolidation Transportation)

حمل و نقل

حمل و نقل تلفیقی محموله در مسافتهای طولانی

- حمل محموله در مسافتهای طولانی بین ترمینالها و شهرها با استفاده از قطار، کامیون، کشتی، هواپیما، یا هر ترکیبی از آنها
- ساختار این نوع سیستم حمل و نقل شامل کل شبکه به همراه ترمینالها و لینکهای مربوط می شود.
- حمل تلفیقی خدمات حمل و نقل را با استفاده از انواع زیادی از وسایل و تجهیزات حمل و نقل انجام می دهد.
- ترمینالها با طراحی و ظرفیتهای گوناگون نقش کلیدی در شبکه حمل و نقل تلفیقی دارند.

طبقه بندی مسایل حمل و نقل

1. برنامه ریزی استراتژی (بلند مدت)

در این مرحله برنامه ریزی در خصوص هرگونه تغییرات فیزیکی یا توسعه در کل شبکه همچون مکانیابی تسهیلات (ترمینالها) تصمیم گیری بعمل می آید.

2. برنامه ریزی تاکتیکی (میان مدت)

این مرحله شامل تخصیص و بکارگیری منابع برای بهبود عملکرد سیستم می باشد همانند تخصیص ناوگان.

3. برنامه ریزی عملیاتی (کوتاه مدت یا فوری)

- تصمیم گیری در این مرحله نیازمند سرمایه گذاری بزرگی ندارد.
- تکمیل و تنظیم زمانبندی برای فعالیتهای نگهداری و تعمیرات، مسیر یابی و اعزام وسایل نقلیه و خدمه نمونه هایی از تصمیم گیری در این سطح می باشند.

سیستم های مهندسی لجستیک

مدرس: مهرداد مهربد

stu_link@yahoo.com

پائیز 94

مسائل تخصیص محموله

Freight Traffic Assignment Problems

- این مسائل عبارتند از تعیین حداقل هزینه مسیریابی کالاها از مبادی به مقاصدشان در یک شبکه حمل و نقل.

- TAPs می تواند بعنوان یک مساله جریان شبکه در نظر گرفته شود.

- طبقه بندی مسائل TAPs

- ایستا

- پویا

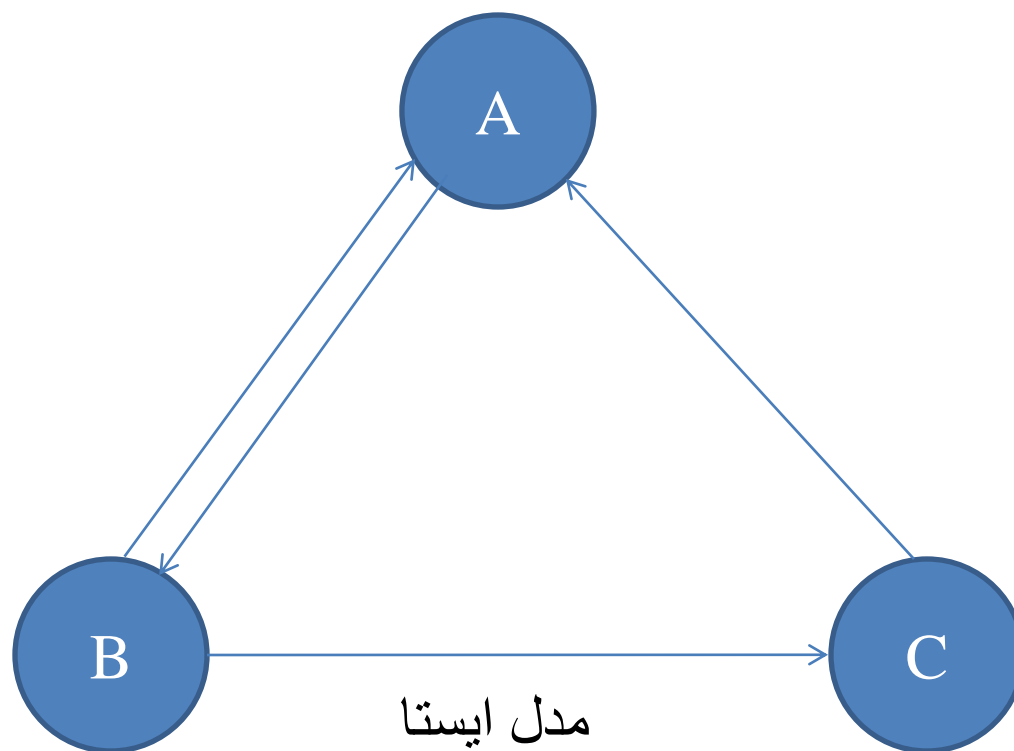
مدلهای ایستا

- این مدلها هنگامی مناسب می باشند که تصمیمات گرفته شده متاثر از زمان نباشند.
- آنها بصورت يك گراف مستقیم $G=(N,A)$ فرموله می شوند مجموعه راسها V اغلب مرتبط به مجموعه تسهیلات (ترمینالها، کارخانه ها، انبارها) می باشند.
- کمانها در مجموعه A نشانگر خدمات حمل و نقلی ممکن که تسهیلات را به یکدیگر مرتبط می سازد.
- تعدادی از راسهای بیانگر مبادی حمل و نقل تقاضا برای يك یا چند کالا بوده در حالیکه تعدادی دیگر مقاصد بوده یا بعنوان نقاط انتقالی نقش ایفا می نمایند.

مدلهای پویا

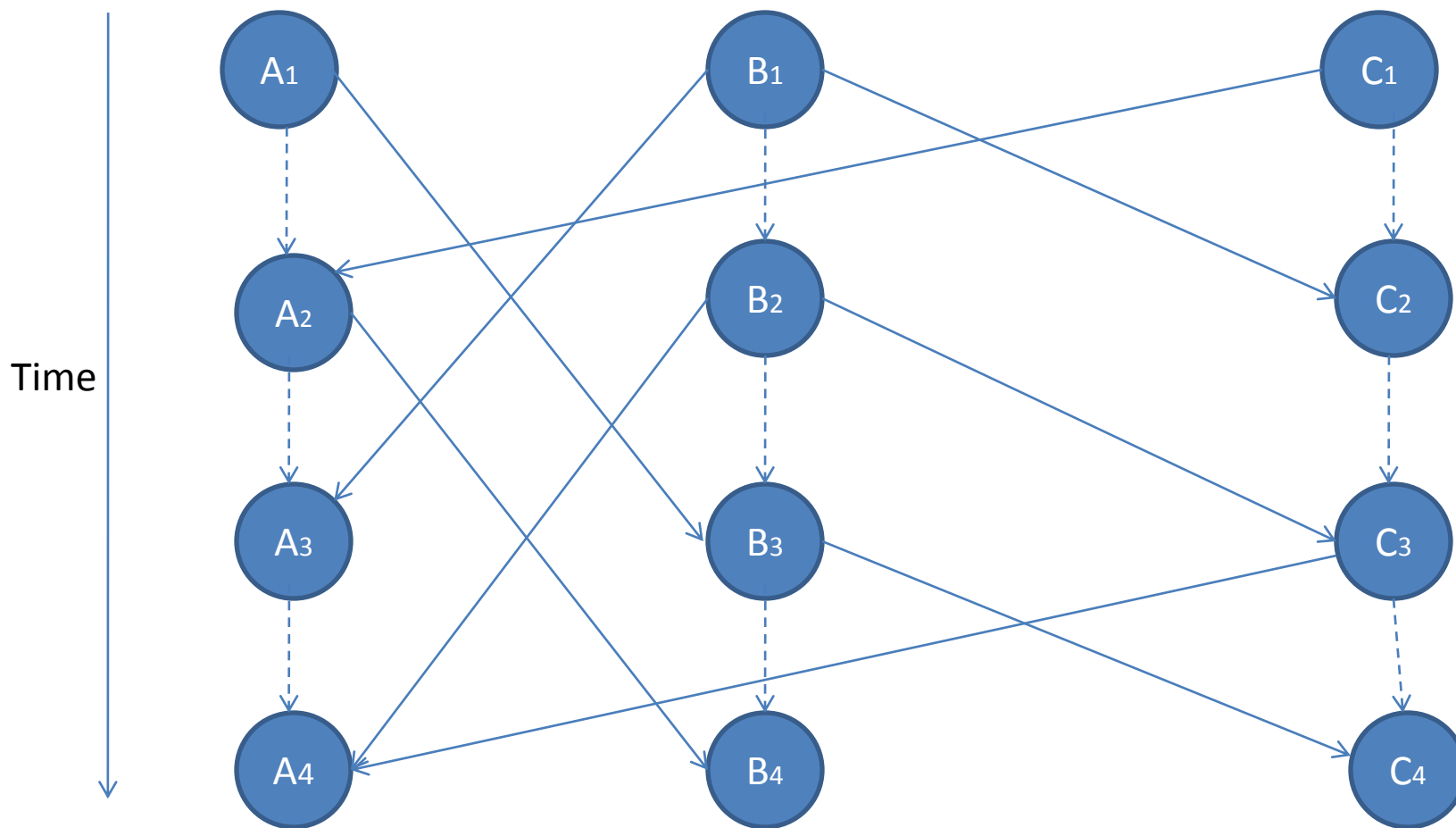
- در این مدلها بعدهای زمانی در مدلسازی در نظر گرفته می شوند.
- افق زمانی به پریودها زمانی $t_1, t_2, \dots$ تقسیم می شود و شبکه فیزیکی (شامل ترمینالها و دیگر منابع) در هر پریود زمانی تکرار می شوند.

مدلهای ایستا

مدل پویا

مساله حداقل جریان هزينه

مدل كردن حداقل جريان هزينه با فرض اينكه G قويا يك گراف اتصال مستقيم
ميباشد.

پارامترها

K : مجموعه کالاها

$O(k)$: مجموعه مبداي كالای k

$D(k)$: مجموعه مقاصد كالای k

$T(k)$: مجموعه نقاط انتقالی با توجه به كالای k

O_i^k : تامین كالای k از راس i $i \in O(k)$

d_i^k : تقاضا كالای k در راس i $i \in D(k)$

u_{ij} : ظرفیت کمان (i,j) ، $(i,j) \in A$

مساله حداقل جریان هزینه

u_{ij}^k : حداکثر جریان کالای k در کمان (i,j)

C_{ij}^k : هزینه حمل یک واحد جریان کالای k در کمان (i,j)

متغیرهای تصمیم

x_{ij}^k : مقدار جریان کالای k بر روی کمان (i,j)

مساله حداقل جریان هزينه

مدل كاملا عمومي حداقل جريان هزينه چند كالايي

$$\text{Min} \sum_{k \in K} \sum_{(i,j) \in A} c_{ij}^k x_{ij}^k \quad (1)$$

s.t

$$\sum_{\{j \in V: (i,j) \in A\}} x_{ij}^k - \sum_{\{j \in V: (j,i) \in A\}} x_{ji}^k = \begin{cases} o_i^k, \text{if } i \in O(k) \\ -d_i^k, \text{if } i \in D(k) \\ 0, \text{if } i \in T(k) \end{cases} \quad i \in V, k \in K \quad (2)$$

$$x_{ij}^k \leq u_{ij}^k \quad (i, j) \in A, k \in K \quad (3)$$

$$\sum_{k \in K} x_{ij}^k \leq u_{ij} \quad (i, j) \in A \quad (4)$$

$$x_{ij}^k \geq 0 \quad (i, j) \in A, k \in K$$

مساله حداقل جریان هزینه

محدودیت زیرمی بایست برقرار باشد در غیر اینصورت مساله دارای منطقه موجه نمی باشد.

$$\sum_{i \in o(k)} O_i^k = \sum_{i \in D(k)} d_i^k \quad k \in K$$

تکلیف

مساله حداقل جریان هزینه را برای يك کالا بصورت برنامه ریزی خطی فرموله
(مدل) کنید.

مثال

انبارهای کارخانه ای در شهرهای زنجان و اصفهان مستقر می باشند که کالاها از آنجا نهایتاً برای خرده فروشها ارسال می گردد. بازار این کالا در ایران به چهار منطقه فروش با مرکزیت تهران، آذربایجان، شیراز، مشهد تقسیم می شوند. تقاضای این مناطق سالانه به ترتیب 90000, 80000, 50000, 70000 کالا می باشد. هزینه حمل برای هر کالا از کارخانه به انبار زنجان و اصفهان به ترتیب برابر 24.5 و 26 تومان می باشد. در حالیکه هزینه های حمل هر کالا از انبارها به مراکز فروش مطابق جدول زیر می باشد. ظرفیت هر یک از انبارها 1500 کالا بوده و در سال 10 بار تامین کالا می کردند. نتیجتاً ماکزیم دریافتشان برابر 15000 کالا در سال است. چگونه مساله فوق را فرموله کنیم تا هزینه کل سالانه حداقل شود.

مشهد	شیراز	آذربایجان	تهران	
28.5	15.2	7	9.6	زنجان
11.3	5	13.3	19.5	اصفهان

مثال

$$\begin{aligned} \text{Min} \quad & 24.5x_{12} + 26x_{13} + 9.6x_{24} + 7x_{25} \\ & + 15.2x_{26} + 28.5x_{27} + 19.5x_{34} \\ & + 5x_{36} + 11.3x_{37} \end{aligned}$$

s.t.

$$x_{12} + x_{13} = 290000$$

$$x_{24} + x_{25} + x_{26} + x_{27} - x_{12} = 0$$

$$x_{34} + x_{35} + x_{36} + x_{37} - x_{13} = 0$$

$$-x_{24} - x_{34} = -90000$$

$$-x_{25} - x_{35} = -80000$$

$$-x_{26} - x_{36} = -50000$$

$$-x_{27} - x_{37} = -70000$$

$$x_{12} \leq 150000 \quad x_{13} \leq 15000 \quad x_{12}, x_{13}, \dots \geq 0$$

مسائل طراحی شبکه خدمت

- تصمیم گیری در سطح تاکتیکی / عملیاتی
- برای يك مجموعه از ترمینالها، مساله طراحی شبکه خدمت شامل می شود:
تصمیم در خصوص مشخصات مسیرهایی (فراوانی، تعداد ایستگاههای بین راه و غیره) که می بایست پیموده شوند تخصیص حجم کالاها به مسیرها و اجرایی نمودن قوانین ترمینالها و شاید مکانیابی مجدد وسایل نقلیه، کانتینرهای خالی.
- هدف حداقل نمودن هزینه ها

مسائل طراحی شبکه خدمت

مدلهای طراحی شبکه خدمت به دو گروه اصلی تقسیم می شوند.

- مدل بر اساس فراوانی

در این مدلها متغیرهای تصمیم بیانگر این می باشند که هر چند وقت یکبار هر حمل و نقل در افق زمانی صورت می پذیرد.

- مدل پویا

در این مدلها يك شبکه زمانی استفاده می شوند که ارایه دهنده جزئیات توصیفی بیشتر از سیستم می باشد.

مدلهای طراحی شبکه با هزینه ثابت

f_{ij} : هزینه ثابت برای استفاده از کمان (i,j)

این مساله تعیین می کند که

- کدام مکانها باید بکار گرفته شوند.

- چگونگی حمل کالاها در کمانهای منتخب

x_{ij}^k : میزان جریان کالای k در کمان (i,j)

y_{ij} : برابر است با یک اگر کمان (i,j) استفاده شود و در غیر اینصورت صفر

مدلهای طراحی شبکه با هزینه ثابت

$$\text{Min} \sum_{k \in K} \sum_{(i,j) \in A} c_{ij}^k x_{ij}^k + \sum_{(i,j) \in A} f_{ij} y_{ij} \quad (1)$$

s.t

$$\sum_{\{j \in V: (i,j) \in A\}} x_{ij}^k - \sum_{\{j \in V: (j,i) \in A\}} x_{ji}^k = \begin{cases} o_i^k, \text{ if } i \in O(k) \\ -d_i^k, \text{ if } i \in D(k) \\ 0, \text{ if } i \in T(k) \end{cases} \quad i \in V, k \in K \quad (2)$$

$$x_{ij}^k \leq u_{ij}^k \quad (i, j) \in A, k \in K \quad (3)$$

$$\sum_{k \in K} x_{ij}^k \leq u_{ij} y_{ij} \quad (i, j) \in A \quad (4)$$

$$x_{ij}^k \geq 0 \quad (i, j) \in A, k \in K$$

$$y_{ij} \in \{0,1\} \quad (i, j) \in A$$

تلفیق محموله و ارسال

- یک تولید کننده می بایست در خصوص بهترین راه تحویل بموقع یک مجموعه از سفارشات مشتریان طی یک برنامه زمانبندی تصمیم گیری نماید.

این تصمیمات عبارتند از:

- ✓ بهترین طریقه (mode) حمل و نقل برای هر محموله
- ✓ چگونگی تلفیق سفارشات
- ✓ مشخصات زمانبندی وسایل نقلیه (زمان شروع، ایستگاههای میانی، تامین سفارشات کدام ایستگاهها و غیره)

تلفیق محموله و ارسال

K : مجموعه سفارشات ($k \in K$)

i_k : مقصد i با سفارش k ($i_k \in N$)

W_k : وزن ($w_k \geq 0$)

r_k : زمان ترخیص (روزی که سفارش K آماده تحویل است).

d_k : روزی که سفارش k می بایست به مقصد i_k تحویل داده شود.

R : مجموعه مسیرها ($r \in R$)

S_r : مجموعه ایستگاهها (به ترتیب خاصی ملاقات می شوند).

f_r : هزینه ثابت

q_r : ظرفیت (حداکثر وزنی که یک وسیله نقلیه در مسیر r می تواند حمل نماید)

τ_{kr} : تعداد روزهای سفر که نیاز می باشد برای تحویل سفارش k به مقصدش

تلفیق محموله و ارسال

g_k : هزینه حمل عمومی سفارش k به مقصدش

τ'_k : مدت روزی که طول می کشد برای تحویل سفارش k به مقصدش
متغیرهای تصمیم

X_{krt} : برابر است با یک اگر سفارش k تخصیص داده شود به مسیر r (حمل توسط وسیله نقلیه اجاره ای) در شروع روز t و در غیر اینصورت صفر

y_{rt} : برابر است با یک اگر مسیر r در روز t پیموده شود و در غیر اینصورت صفر

w_k : برابر است با یک اگر سفارش k توسط یک حمل مشترک صورت پذیرد و در غیر اینصورت صفر (چنین متغیری تنها در صورتی تعریف می شود که

$$(r_k + \tau'_k \leq d_k$$

تلفیق محموله و ارسال

$$\text{Min} \quad \sum_{r \in R} \sum_{t=1}^T f_r Y_{rt} + \sum_{k \in K} g_k w_k \quad (1)$$

s.t.

$$\sum_{k: r_k \leq t \leq d_k - \tau_{kr}, j_k \in S_r} W_k x_{krt} \leq q_r Y_{rt} \quad r \in R, t = 1, 2, \dots, T \quad (2)$$

$$\sum_{r: i_k \in S_r} \sum_{t: r_k \leq t \leq d_k - \tau_{kr}} X_{krt} + w_k = 1 \quad k \in K \quad (3)$$

$$X_{krt} \in \{0, 1\}, k \in K, r \in R, t = 1, 2, \dots, T \quad (4)$$

$$Y_{rt} \in \{0, 1\}, r \in R, t = 1, 2, \dots, T \quad (5)$$

$$w_k \in \{0, 1\}, k \in K \quad (6)$$

محدودیت 3 تضمین می کند که هر سفارش به یک مسیر توسط وسیله نقلیه اجاره ای یا حمل و نقل مشترک صورت می پذیرد.

طراحی عملیاتی ترمینالهای حمل و نقل

- مکانهایی می باشند که محموله ها طبقه بندی، تلفیق و شاید برای مدت زمان کوتاهی انبار شده و بین وسایل نقلیه ورودی و خروجی می شوند.
- ترمینالهای شامل ترمینالهای LTL, Crossdocks و ترمینالهای جابجایی بسته ها (همچون UPS, FedEx) می شوند.
- موضوعات طراحی

✓ تعداد درب های یک ترمینال

✓ شکل ترمینال

➤ شکل های کاملا عمومی I,L,T,H می باشند.

➤ شاخصهای عملکردی برای مقایسه شکل های مختلف ترمینال عبارتند از شاخص قطر یک ترمینال و دیگر مرکزیت ترمینال. شاخص قطر بیان کننده بیشترین فاصله بین هر جفت در بوده و شاخص مرکزیت نشانگر نرخ رشد قطر بواسط افزایش در بها

سیستم های مهندسی لجستیک

مدرس: مهرداد مهربد

stu_link@yahoo.com

پائیز 94

مسایل تخصیص و سایل نقلیه (VAPs)

- VAP بعنوان یک مساله حداقل هزینه جریان در یک بازه زمانی و گرافی مستقیم مدل می شود در حالیکه تمامی تقاضاها معین می باشند.
- جهت ساده سازی، فرض بر این است که یک نوع وسیله نقلیه وجود دارد.
- افق برنامه ریزی شامل یک تعداد محدودی $\{1, 2, \dots, T\}$ پریود زمانی می باشد.
- N : مجموعه نقاطی می باشد که محموله ها می بایست بارگذاری یا تحویل داده شوند.
- d_{ijt} : تعداد محموله های در دسترس در زمان پریود t برای انتقال از مبدا i به مقصد j
- p_{ij} : سود حاصله از انتقال یک محموله از نقطه i به j
- C_{ij} : هزینه انتقال یک وسیله نقلیه خالی از نقطه i به j
- m_{it} : تعداد وسایل نقلیه که در پریود زمانی t در نقطه i به سیستم وارد می شوند.

مسایل تخصیص و سایل نقلیه (VAPs)

متغیرهای تصمیم:

x_{ijt} : بیانگر تعداد وسایل نقلیه که انتقال یک محموله از نقطه i به j در t امین دوره زمانی را شروع می کنند.

y_{ijt} : بیانگر تعداد وسایل نقلیه که از نقطه i به j در t امین دوره زمانی به صورت خالی حرکت می کنند.

$$\text{Max} \quad \sum_{t=1}^T \sum_{i \in N} \sum_{j \in N, j \neq i} (p_{ij} x_{ijt} - c_{ij} y_{ijt}) \quad (1)$$

s.t.

$$\sum_{j \in N} (x_{ijt} + y_{ijt}) - \sum_{k \in N, k \neq i, t > \tau_{ki}} (x_{ki(t-\tau_{ki})} + y_{ki(t-\tau_{ki})}) - y_{iit-1} = m_{it} \quad i \in V, t \in \{1, 2, \dots, T\} \quad (2)$$

$$x_{ijt} \leq d_{ijt} \quad i \in N, j \in N, t \in \{1, 2, \dots, T\} \quad (3)$$

$$x_{ijt} \geq 0 \quad i \in N, j \in N, t \in \{1, 2, \dots, T\}$$

$$y_{ijt} \geq 0 \quad i \in N, j \in N, t \in \{1, 2, \dots, T\}$$

مساله تخصیص راننده - پویا (DDAP)

- این نوع مساله در حالت TL در نظر گرفته می شود.
  - در حالت TL یک سفر ممکن است چندین روز به طول بینجامد.
  - درخواست خدمات از سوی مشتری بصورت رندم می باشد.
  - هر راننده تنها به یک سفر در یک زمان تخصیص داده می شود.
- $D = \{1, 2, \dots, n\}$: مجموعه رانندگان که در انتظار می باشند تا به یک وظیفه تخصیص داده شوند.
- $L = \{1, 2, \dots, n\}$: مجموعه جاری از سفرهایی با محموله کامل (full-load) جهت اجرایی شدن
- نکته: هنگامیکه تعداد رانندگان متجاوز می شود از تعداد محموله ها، یک محموله مصنوعی O اضافه می شود به L. در حالیکه اگر تعداد محموله ها متجاوز از تعداد رانندگان باشد یک راننده مصنوعی O به D اضافه می گردد.
- C_{ij} : هزینه انتقال خالی از موقیعت جاری راننده i به محل بارگذاری محموله j

متغیر تصمیم

x_{ij} برابر است با یک اگر راننده i به محموله j تخصیص داده شود در غیر اینصورت برابر ست با صفر

• DDAP بصورت یک مساله حداقل هزینه حداقل برای یک نوع کالا با ظرفیت

نامحدود همچون زیر فرموله می گردد.

$$\text{Min} \sum_{i \in D} \sum_{j \in L} c_{ij} x_{ij}$$

s.t.

$$\sum_{j \in L} x_{ij} = 1 \quad i \in D$$

$$\sum_{i \in D} x_{ij} = 1 \quad j \in L \setminus \{0\}$$

$$x_{ij} \in \{0,1\}, i \in D, j \in L$$

Short-haul freight transportation

- بارگذاری (برداشتن) و تحویل کالاها در یک مساحت نسبتاً کوچک (همچون یک شهر یا استان) با استفاده از یک ناوگان از تریلرها
- بعنوان یک قانون، وسایل نقلیه دارای تنها یک پایگاه می باشند و تورهای وسایل نقلیه در یک شیفت کاری انجام می شود و امکان دارد شامل چندین نقطه بارگذاری و تحویل باشد.
- نمونه ای از کاربردها: جمع آوری زباله ها، تحویل بسته های پستی، خدمات تعمیر وسایل ، خدمات اورژانس (آتش نشانی و آمبولانس)
- حمل و نقل مسافت کوتاه معمولاً شامل تعداد زیادی مشتری می گردد، همچون توزیع نوشیدنی ها که بطور متوسط تعداد مشتریانی که هر روز ملاقات می شوند بالغ بر 600 عدد می باشد.
- تصمیم در سطح تاکتیکال: اندازه ناوگان
- تصمیم در سطح عملیاتی: زمانبندی و مسیریابی وسایل نقلیه

مسایل مسیریابی وسیله نقلیه (VRPs)

- این مسایل تعیین کننده مسیرهایی می باشند که یک ناوگان از وسایل نقلیه می بایست برای ارائه خدمت به یک مجموعه مشتری طی نمایند.
- VRPs می تواند در یک گراف ترکیبی $G=(V,A,E)$ تعریف شود بطوریکه V مجموعه گره ها، A مجموعه کمانها (وجود ترتیب در زوج گره ها-گراف جهت دار) و E مجموعه لبه ها (عدم وجود ترتیب در زوج گره ها-گراف غیر جهت دار)
- گره 0 بیانگر نقطه مبدایی می باشد که m وسیله نقلیه در آن قرار دارند.
- زیرمجموعه $U \subseteq V$ از گره های مورد نیاز و زیر مجموعه $R \subseteq A \cup E$ از کمانهای و لبه های مورد نیاز و بیانگر مشتریان می باشند.
- VRPs معادل است با تعیین مجموعه کمترین هزینه ها از m توربرمبنای یک نقطه شروع و شامل گره ها، کمانها و لبه های مورد نیاز می گردد.

مسائل مسیریابی وسیله نقلیه (VRPs)

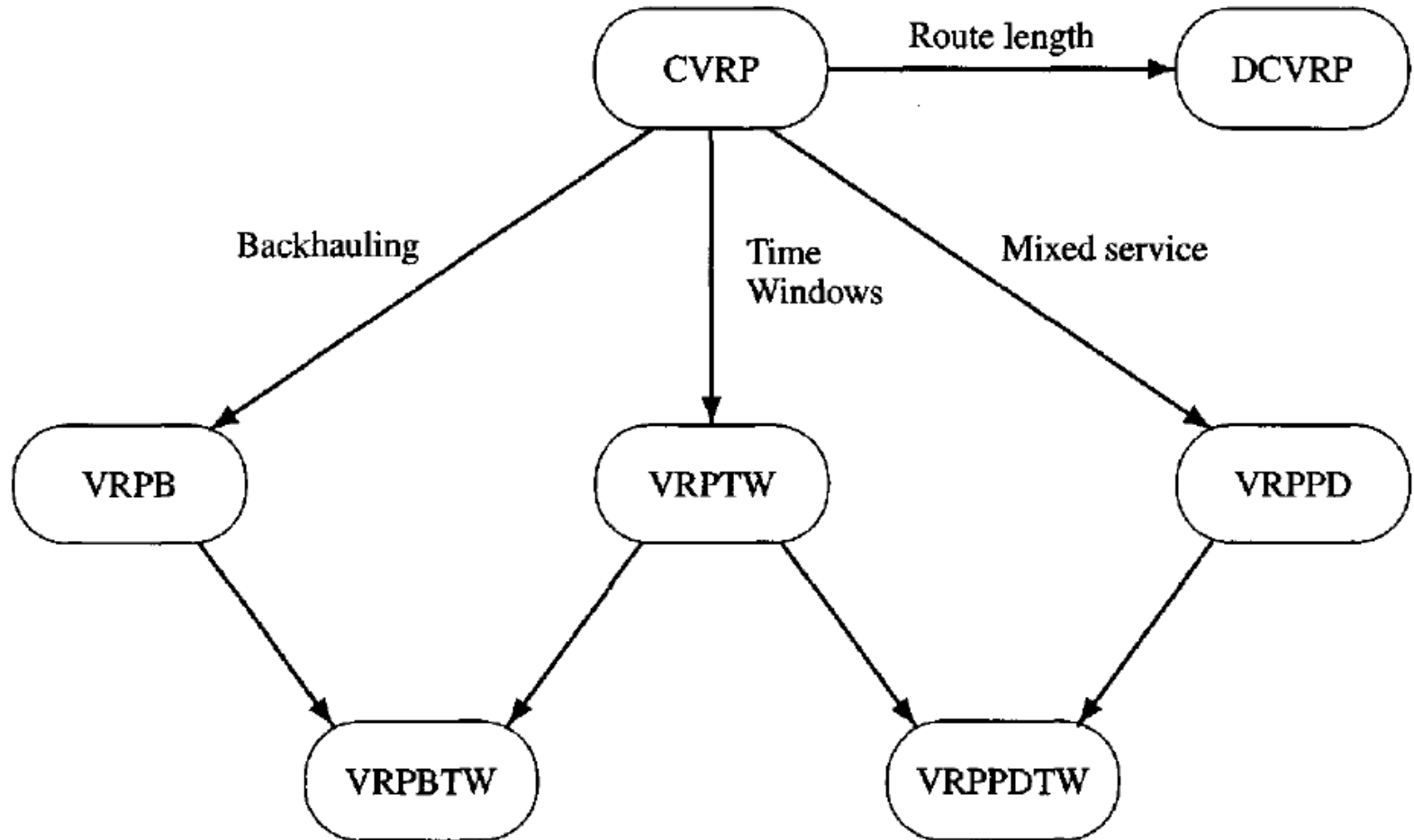
- کمانها و لبه ها با جاده ها و گره ها با تقاطع جاده ها مطابقت دارند.
- اگر $R = \emptyset$ سپس VRP با نام مساله مسیریابی گره (NRP) شناخته می شود.
- اگر $u = \emptyset$ با نام مساله مسیریابی کمان (ARP) نامیده می شود.
- اگر در حالت $m=1$ ، NRP باشد، NRP مساله کلاسیک فروشنده دوره گرد می باشد که شامل تعیین تنها یک گردش با پوشش گره های G می باشد. در حالیکه ARP مساله نامه رسان شهری (RPP) بوده که در نظر دارد طراحی تنها یک گردش که شامل کمانها و لبه های R می گردد.
- RPP به مساله نامه رسان چینی (CPP) تنزل می یابد اگر به هر کمان و لبه باید خدمت داده شود. ($R=AUE$)

مسایل مسیریابی وسیله نقلیه (VRPs)

رایج ترین محدودیتهای عملیاتی عبارتند از:

- تعداد وسایل نقلیه m که می توانند ثابت بوده یا می توانند بعنوان متغیر تصمیم معرفی شده و محدودیتی با حد بالا برای آن در نظر گرفته شود.
- کل تقاضای حمل شده توسط یک وسیله نقلیه در هر زمان نمی بایست از ظرفیت آن بیشتر شود.
- مدت زمان هر تور نمی بایست از مدت زمان یک شیفت کاری متجاوز گردد.
- مشتریان نیاز دارند تا در بازه زمانی از پیش تعیین شده خدمت دریافت کنند.
- تعدادی از مشتریان می بایست با وسایل نقلیه مشخص خدمت دریافت نمایند.
- خدمت به یک مشتری می بایست توسط تنها یک وسیله نقلیه یا می تواند توسط چندین خودرو ارائه شود.
- اولویت ارتباطی مشتریان در نظر گرفته می شود.

مسائل پایه ای در VRP

مسایل مسیریابی وسیله نقلیه (VRPs)

تابع هدف رایج:

- حداقل نمودن هزینه سفر بر روی کمانها و لبه های گراف بعلاوه مجموع هزینه های ثابت مرتبط با استفاده از وسایل نقلیه

تخمین زمان سفر:

- یک ارزیابی سطحی از زمان سفر مرتبط به بخش جاده بوسیله تقسیم طول جاده به متوسط سرعت محاسبه می گردد.
- روش فوق برای حالتی است که بتوان در آن سرعت وسایل نقلیه را برای مدت زمان طولانی ثابت نگه داشت. ولی این روش ضعیفی برای خیابانها داخل شهری می باشد.
- در خیابانهای داخل شهر، متوسط زمان سفر می تواند با استفاده از روش رگرسیون محاسبه گردد. در این روش عوامل زیر همچون تعداد خطوط حرکتی، پهنای خیابان، آیا خیابان یک طرفه یا دوطرفه می باشد، حجم ترافیک، تعداد چراغ راهنمایی و رانندگی، تعداد تابلوهای ایست، کیفیت سطح خیابان در نظر گرفته می شوند.

فروشنده دورگرد (TSP)

- در صورت عدم وجود محدودیتهای عملیاتی، همیشه یک جواب NRP بهینه وجود دارد که یک وسیله نقلیه استفاده می گردد.
  - در این حالت NRP به یک TSP تنزل می یابد که شامل یافتن یک تور با حداقل هزینه می باشد که تمامی گره ها و مقصد را در بر می گیرد.
  - در هر جواب موجه TSP روی گراف G ، هر گره از $U \cup \{0\}$ حداقل یکبار ظاهر شده و دو گره متوالی از $U \cup \{0\}$ بوسیله مسیر با کمترین هزینه مرتبط می شوند.
  - با توجه به خاصیت زیر
- $$C_{ij} \leq C_{ik} + C_{kj} \quad \forall (i, j) \in A, \forall k \in V, k \neq i, j$$
- جواب بهینه TSP یک Hamiltonian تور می باشد. Hamiltonian تور یک چرخه می باشد که هر گره دقیقا در آن یکبار ظاهر می شود.

فروشنده دورگرد (TSP)

- اگر $C_{ij} = C_{ji}$ برای هر جفت گره متمایز i, j ، TSP متقارن (STSP) بوده و در غیر اینصورت غیر متقارن (ATSP) می باشد.
- STSP برای حمل و نقل بین شهری مناسب می باشد در حالیکه ATSP برای محیط شهری بخاطر وجود خیابانهای یکطرفه توصیه می گردد.
- تکنیکهای حل توسعه داده شده برای ATSP می تواند بکار گرفته شود در حالیکه امکان دارد خیلی غیر موثر باشد.

مساله فروشنده دوره گرد غير متقارن

گراف مستقيم: $G' = (V', A')$

مجموعه گره ها: $V' = U \cup \{O\}$

مجموعه کمانها: A'

متغير تصميم

x_{ij} : برابر است با يك اگر کمان (i,j) قسمتی از حل مساله باشد و در غير اينصورت

صفر

$$\text{Minimize } \sum_{(i,j) \in A'} C_{ij} X_{ij}$$

$$\text{s.t. } \sum_{i \in V' \setminus \{j\}} x_{ij} = 1 \quad j \in V' \quad (1)$$

$$\sum_{j \in V' \setminus \{i\}} x_{ij} = 1 \quad i \in V' \quad (2)$$

$$\sum_{i \in S} \sum_{j \notin S} x_{ij} \geq 1 \quad S \subset V', |S| \geq 2 \quad (3)$$

$$\sum_{i \in S} \sum_{j \in S} x_{ij} \leq |S| - 1 \quad S \subset V', |S| \geq 2 \quad (3')$$

$$x_{ij} \in \{0,1\}$$

$$(i,j) \in A$$

- محدودیتهای 1 و 2 بعنوان محدودیتهای درجه معرفی می گردند.
- محدودیتهای 1 و 2 بترتیب بیانگر این می باشند که تنها یک کمان به هر گره $J \in V'$ وارد و متشابها تنها یک کمان از هر گره $i \in V'$ خارج می شود.
- نامعادله 3 تضمین می کند که هر تور دارای حداقل یک کمان خروجی از هر زیر مجموعه s غیر تهی از گره ها در V' می باشد (محدودیت های اتصال).

مساله تخصیص (AP)

- با حذف محدودیت 3 (3') از مدل ATSP مساله تخصیص (AP) ایجاد خواهد شد که جواب بهینه این مساله حد پایین برای مساله ATSP خواهد بود.

$$\begin{aligned} & \text{Minimize} && \sum_{i \in V'} \sum_{j \in V'} C_{ij} x_{ij} \\ & \text{s.t.} && \sum_{i \in V'} x_{ij} = 1 && j \in V' \\ & && \sum_{j \in V'} x_{ij} = 1 && i \in V' \\ & && x_{ij} \in \{0, 1\} && i, j \in V' \end{aligned}$$

- بطوریکه $C_{ii} = \infty$ بمنظور دستیابی $x_{ii}^* = 0$

سیستم های مهندسی لجستیک

مدرس: مهرداد مهربد

stu_link@yahoo.com

پائیز 94

لجستیک شهری

City Logistics

حرکت بار در مناطق شهری

- Essential to most economic and social activities
  - Vital link in the supply chain from producers to customers: supplies of stores, offices, and homes
  - The means to keep cities clean
  - Major source of employment
- Major disturbing factors
  - Interference with passenger traffic
  - Cities are polluted
  - Cities are not safe...

نقش در ترافیک

- Commercial distribution to supply stores, offices, industries, tourist infrastructures,...
- Individual pickup and delivery activities at private addresses, stores, companies, offices,...
- Express and regular couriers services
- Access to major (intermodal) facilities: ports, airports, rail yard, terminals,...

نقش در ترافیک

- Average load or empty movement levels
  - Rome: 75% of truck trips for 1 destination only
  - Average vehicle load < 20% of vehicle capacity
- Volume rapidly increasing
  - E-business, Express courier, Door-to-door, Reverse logistics
- Major and heavy world-wide trend: urbanization
  - Large cities become larger
  - More cities become large

دستاوردهای ناشی از ترافیک

- Congestion, noise, safety, pollution,...
- Urban network critically congested
- Fierce competition for street and parking space
- Double (triple) parking of trucks for pickup and delivery

نیازها و مسائل موجود

- Analyze. Control, reduce freight vehicle movements within cities to:
- Reduce congestion & Pollution & increase mobility
- Improve living conditions
- Reduce/control number and dimensions of freight vehicles operating within city
- Improve efficiency of movements
- Reduce empty vehicle-km

ایده اصلی-لجستیک شهری

- Stop considering each shipment and company individually
- Consider them as components of an integrated logistics system
- Consolidation and coordination
  - Coordination of shippers and carriers
    - Consolidation of several shipments of different shippers, carriers, and deliveries by the same vehicle

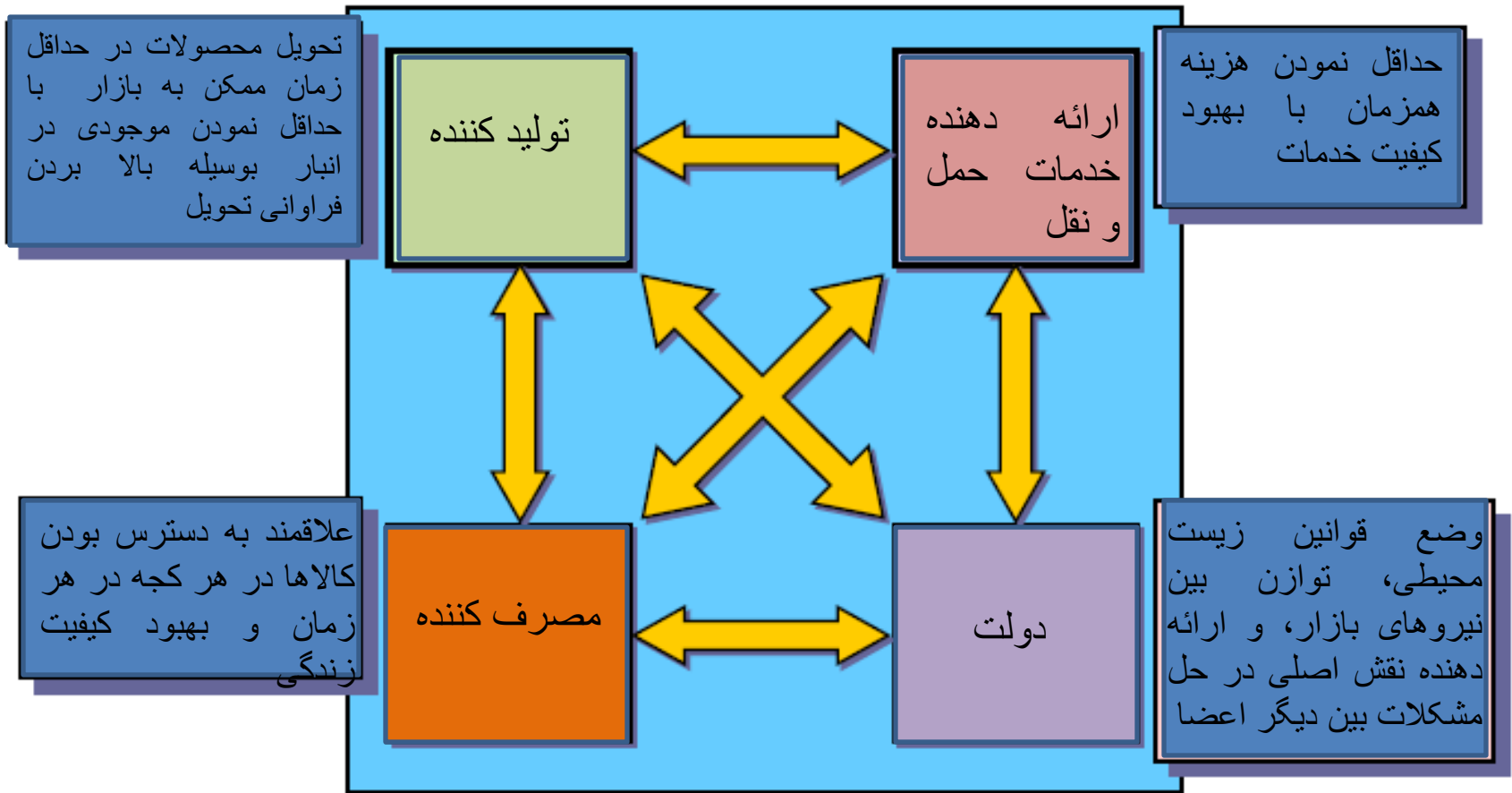
• تعریف: فرایند بهینه سازی لجستیک و فعالیت های حمل و نقل در مناطق شهری به منظور 2 هدف:

1. کاهش هزینه های بخش خصوصی در حمل و نقل و تولید
2. در نظر قرار دادن مسائل زیست محیطی، ترافیک و مصرف انرژی

راهکارهای لجستیک شهری

- Centralized distribution
- Vehicle route planning
- Tracking and tracing
- Environment friendly fuel
- Schedules delivery (fixed window periods)

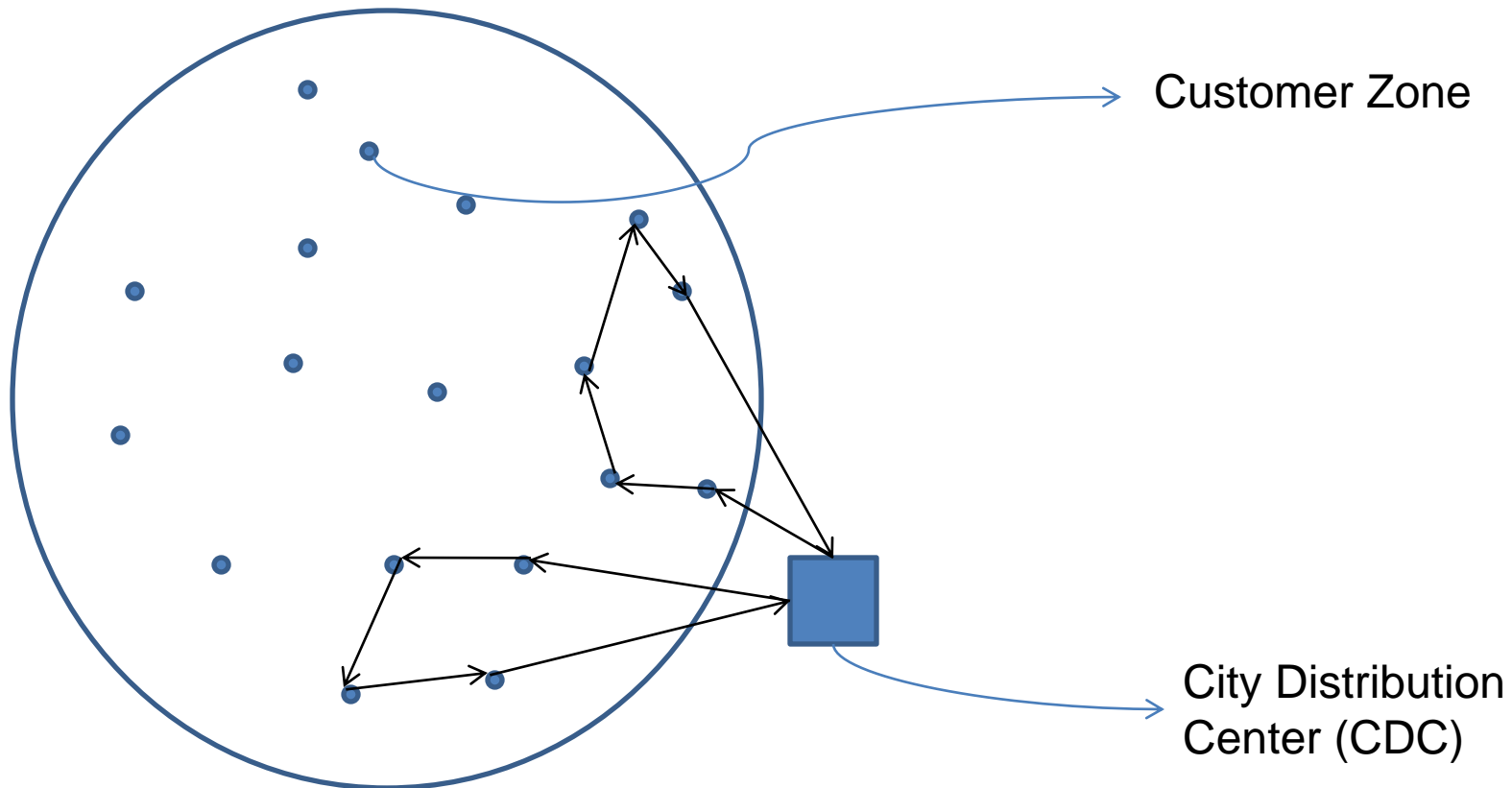
اعضا

مسائل و سیاست های مرتبط با لجستیک شهری

	Transport Function	Goods Handling Function	Information Function
Node	➤ Freight terminals (Distribution centers)	➤ Off-street loading and parking facilities	
Link	➤ Road construction	➤ On-street loading and parking bays	➤ Road traffic info system
Mode	➤ Low emission vehicles, Electric vehicles, etc.		➤ Parking guidance info
Operation	➤ Cooperative delivery		➤ Vehicle tracking system
Control	➤ Truck ban, size/weight restrictions, allocation of truck routes/lanes, etc.	➤ Loading and parking time limits	➤ Vehicle routing system
Market	➤ Road pricing	➤ Parking charges	➤ Cargo info system

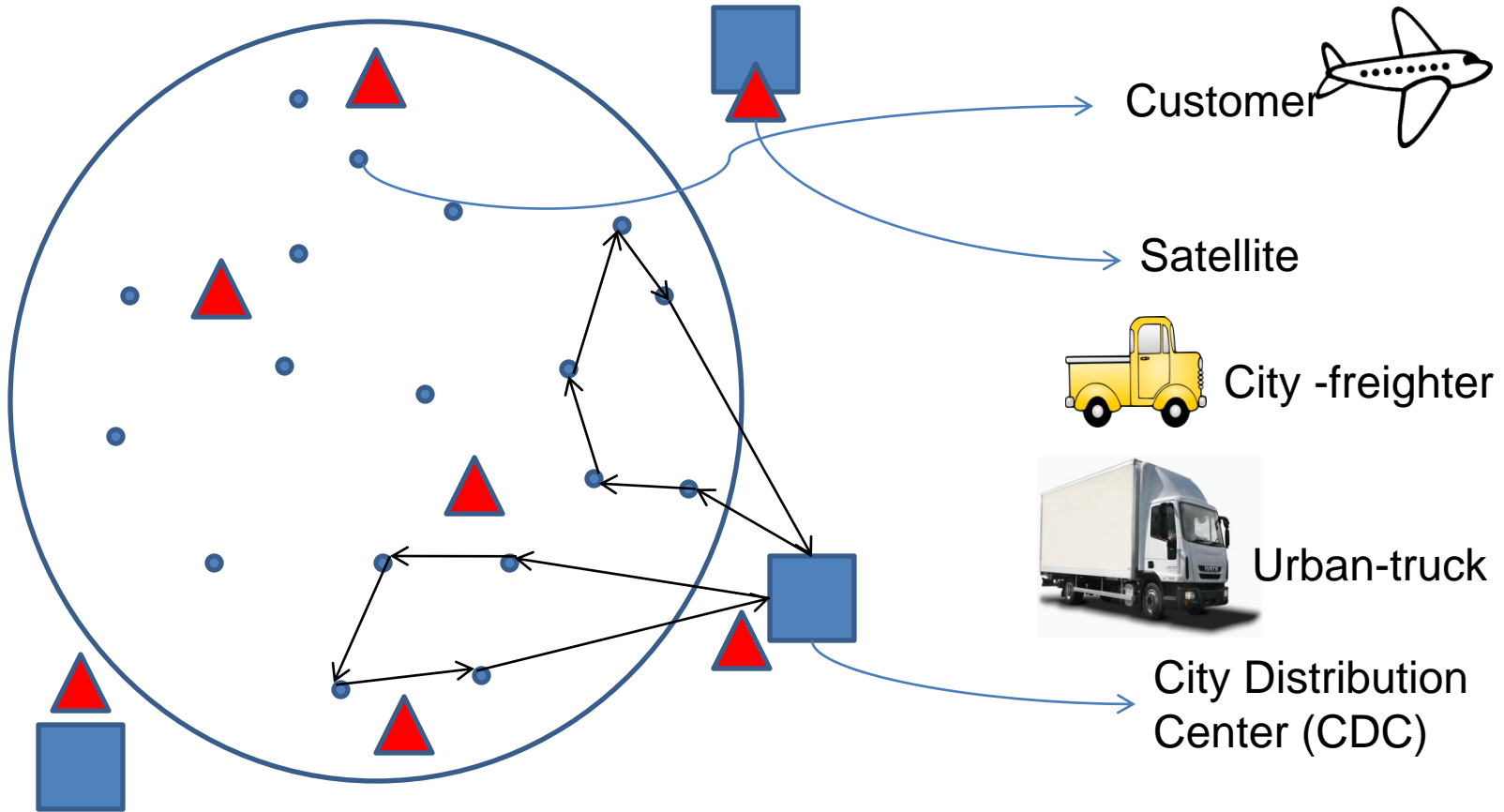
Single-Tier Single –CDC City Logistics

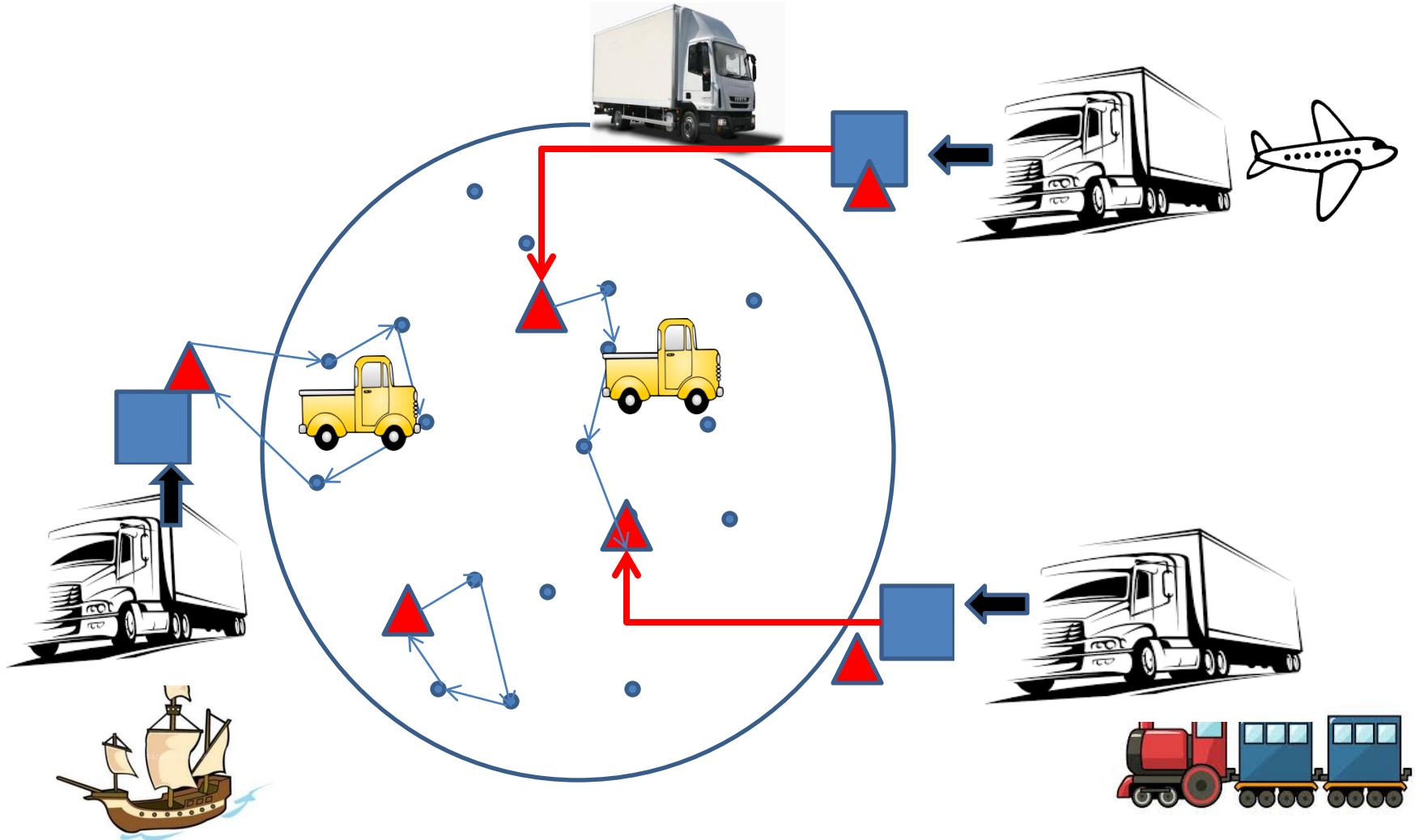
Single-Tier Single –CDC City Logistics

- Based on the utilization of a facility where shipments are consolidated prior to distribution : CDC
- Most activities are related to distribution and less to pick up
- Limited number of shippers and carriers
- Used in most projects, including the pilot implementations
- Limited usage of Intelligent Transportation System technologies

Satellite City Logistics

Satellite City Logistics

Satellite City Logistics

- Main Idea

- Urban-trucks move cargo from CDC to satellite platforms
- Urban-trucks travel as little as possible through inner city
- No storage facilities at satellite platforms
- Vehicles are loaded as fully as possible
- Reverse operations as well

Satellite City Logistics

- City Distribution Centers

- Link the city to the region, the country, the world
- Located close to access or ring highways or within air, rail or navigation terminals
- Accommodate long-haul vehicles and urban vehicles
- Storage and sorting/consolidation activities

Satellite City Logistics

- Satellite

- In large cities limited number of CDC located far from central city,
  - longer vehicle trips,
  - Difficulties in fully using the vehicle capacities
- Idea: bring cargo closer to inner-city by fully loaded urban trucks, transfer to small energy-efficient vehicles for circuit delivery
- Better vehicle utilization
- Optimize the system for total system cost

Satellite City Logistics

- Satellite
  - Very light structure
  - Use existing facilities (e.g., city bus terminals)
  - Transfer direct from vehicle to vehicle

Satellite City Logistics

- City-freighter

- Relatively small capacity
- Standardized
- Environment-friendly: electric or hydrogen-based
- Travel along any street in the city-center area
- Several types in terms functionality: box design, loading/unloading technology, capacity.

Satellite City Logistics

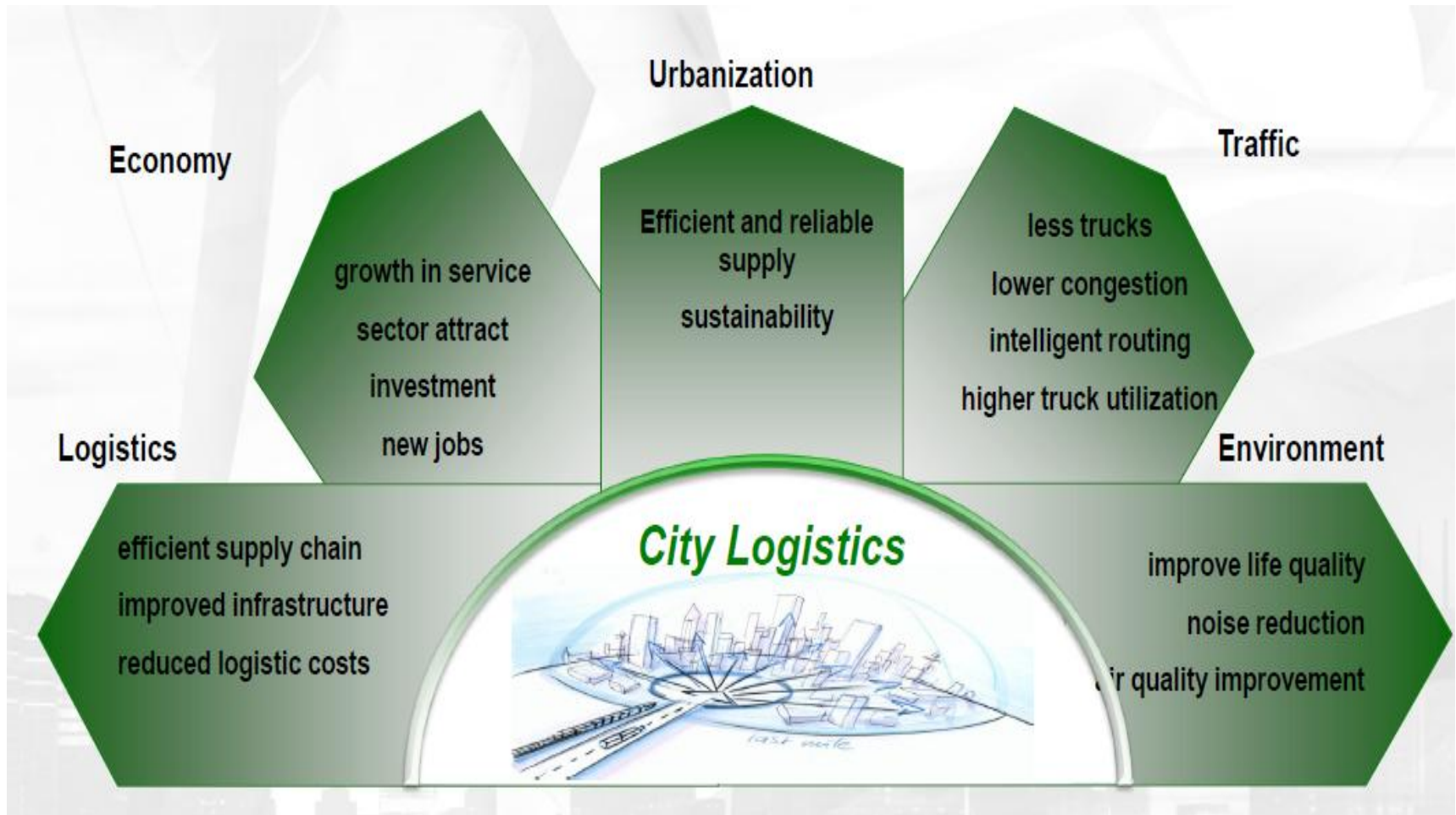
Issues and Decisions:

- System Design
  - Location and design of CDC
  - Location of satellites and customer allocation
  - Fleet dimensioning
  - Urban-truck corridors
- Short-term planning
- Real-time operation, control, and dispatch of vehicles and terminal activities

Challenges facing megacities

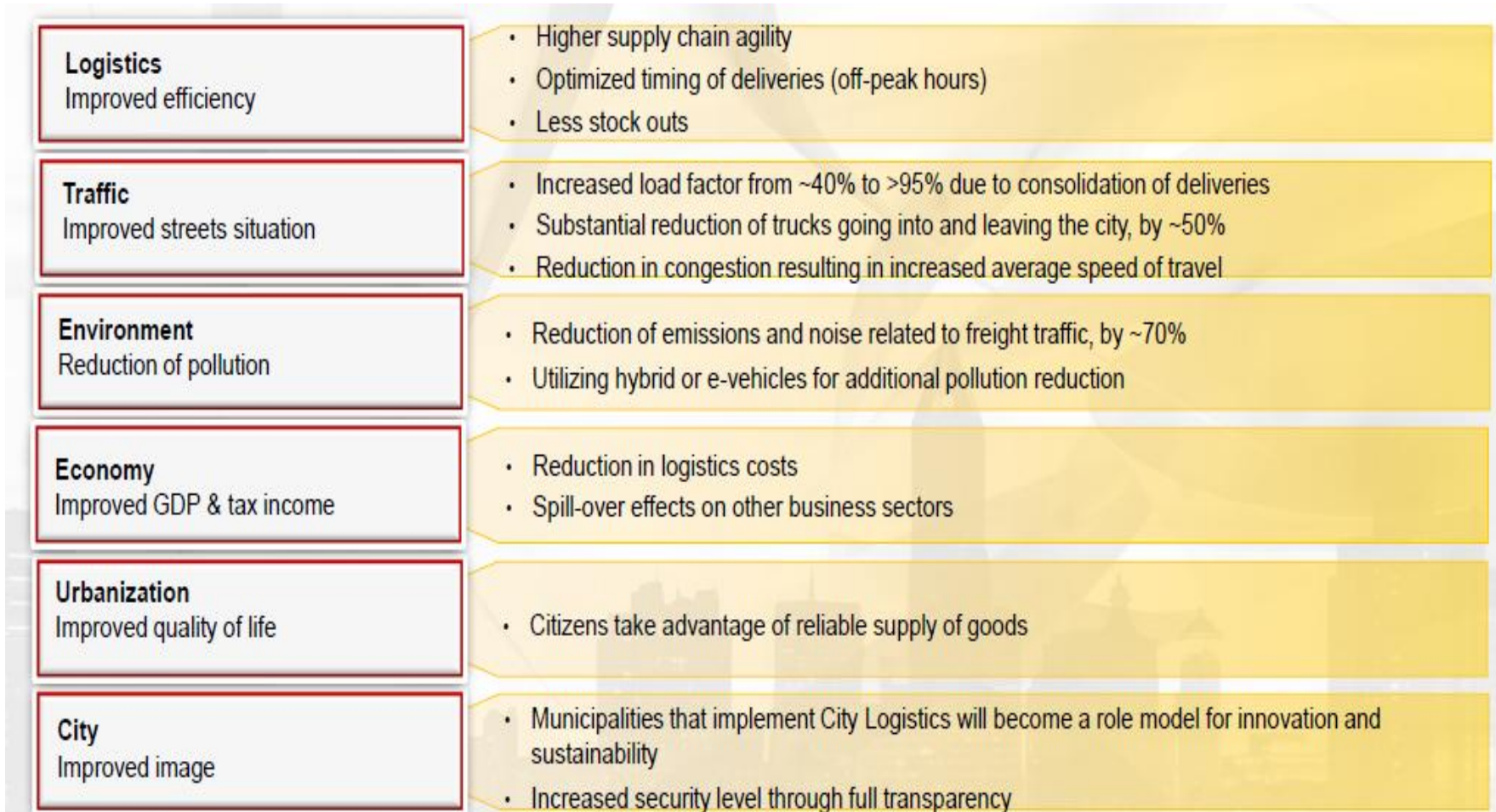

Benefits of City Logistics

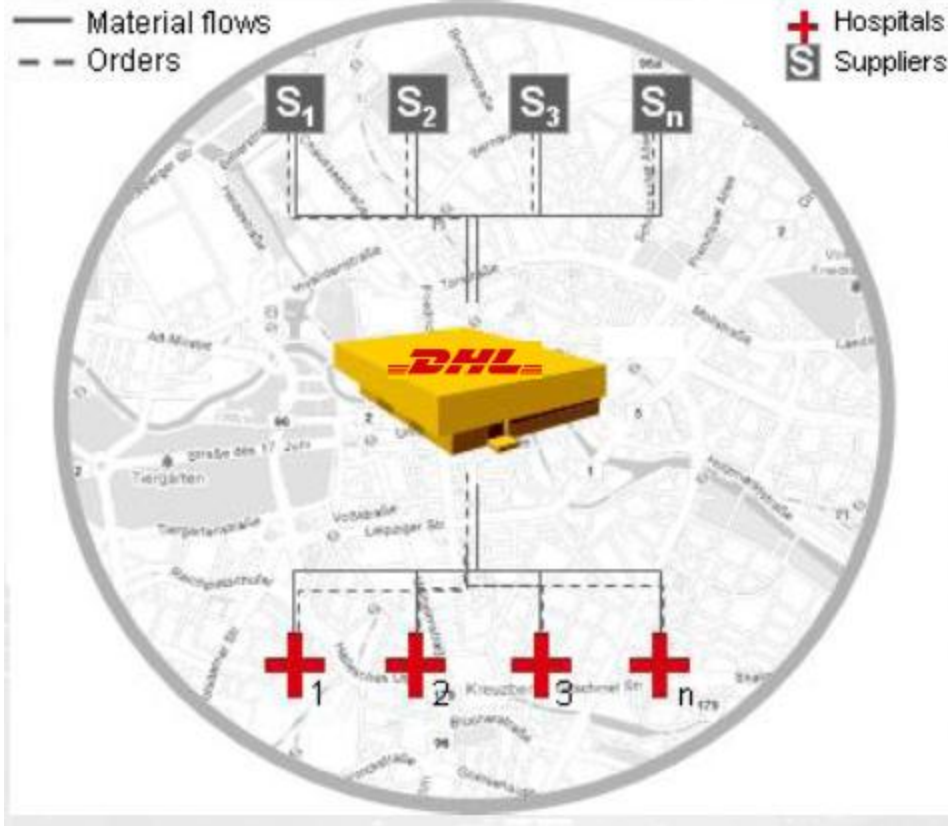
City Logistics: Values for a Sustainable Future

Hospital Logistics

Large Savings for the National Health System in London

Operated by DHL since 1998

KEY FACTS

- Consolidated deliveries for hospitals in London
- 30 % reduction in stock levels
- Substantial expenditure savings
- Improved procurement for NHS in UK achieved 100 m GBP saving in first 3 years

Hotel Logistics

Logistics Management for the Venetian Resort in Macau (China)

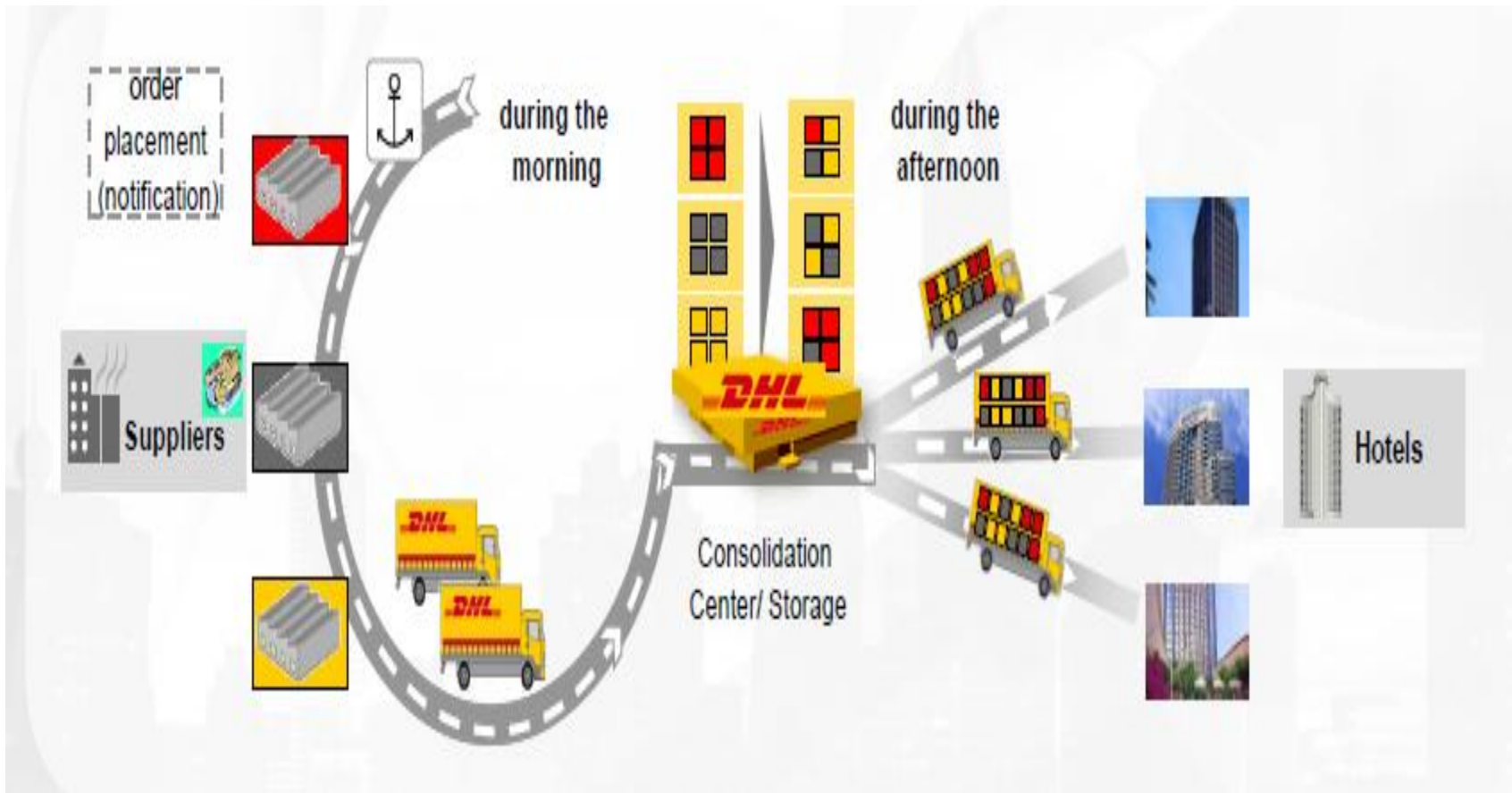
➤ Operations went live in 2006

KEY FACTS

- 3300 hotel rooms, conference center, casino, event arenas, mall and restaurants
- Consolidation and deliveries to all stores
- In-bound dock management
- Inventory management
- Laundry transport

Consolidation for three Hotels in Kuala Lumpur

Consolidation for three Hotels in Kuala Lumpur

KEY FACTS

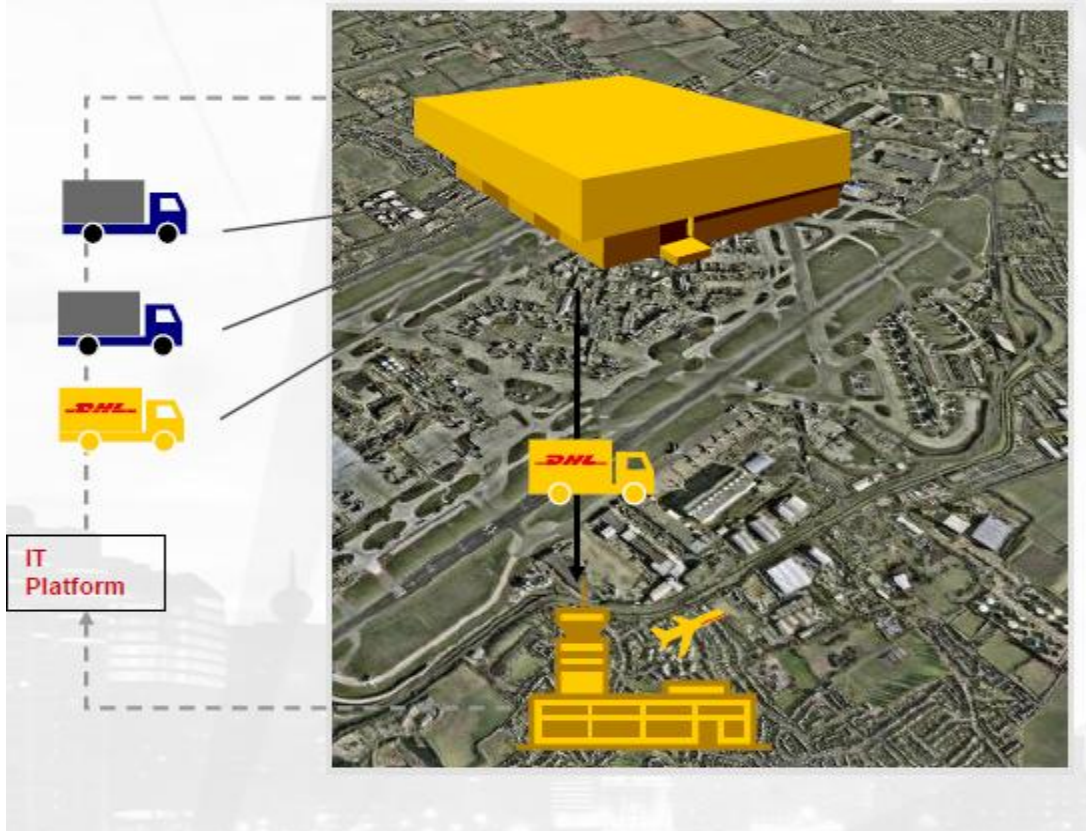
- Consolidation for three hotels in the city center
- Reducing deliveries, and storage
- Optimizing in-house replenishment and procurement
- Achieving cost savings up to 13 %

Airport Retail Logistics

Improved Logistics through the Heathrow Consolidation Centre at London

Operated by DHL since March 2003

KEY FACTS

- 323 retail stores
- Problem with congestion and security
- DHL reduced CO2 emissions by 70 %
- Service levels increased to ~ 99 %
- 50 % less trucks around airport
- Stores reduced costs and improved sales

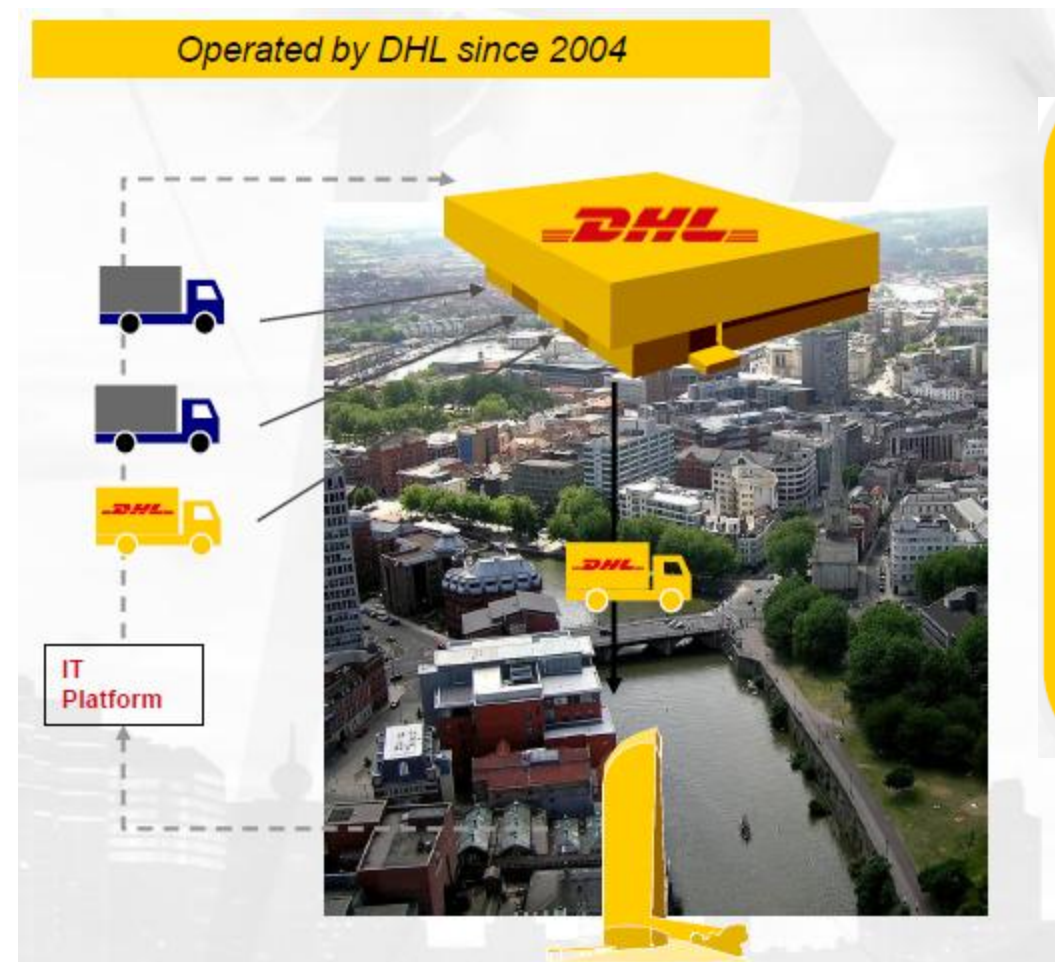
Logistics for Retailers

Bristol and Bath Councils Consolidation Centre

Operated by DHL since 2004

KEY FACTS

- 100% on time delivery
- No losses or damages
- Over half of retailers achieve 20 minute saving per delivery
- 30% reduction in CO₂, zero emissions in air quality & low noise impact
- 76% reduction in delivery trips for retailers

مدیریت انبار

انواع هزینه های انبار

- هزینه های سرمایه گذاری:

همانند هزینه خرید ملک، هزینه برنامه ریزی و تجهیزات

- هزینه های عملیاتی:

همانند هزینه های دریافت و ارسال کالای تمام شده، نیمه ساخته و مواد اولیه به/از انبار، هزینه های بسته بندی، هزینه های اداری و نرخ استهلاك سرمایه

- هزینه های ریسک:

مجموع هزینه های ریسک عملیاتی و تجاری همچون هزینه محصولات آسیب دیده و کمبود کالا، هزینه های عدم رضایت مشتری و از دست دادن اعتبار

- هزینه های اجرائی:

همانند هزینه های مصرف انرژی، نگهداری و تعمیرات، بیمه و ایمنی

پارامترهای عملکردی

- نرخ استفاده از سطح
- نرخ استفاده از حجم
- قدرت پذیرش بالقوه :
منظور حداکثر تعداد واحد بار قابل انبارش میباشد.
- توان عملیاتی:
حداکثر تعداد واحد بار قابل حمل و نقل در انبار واحد زمان

پارامترهای عملکردی

- ضریب اشباع قدرت پذیرش بالقوه:
نرخ متوسط تعداد واحد بار حال حاضر در انبار در پریود زمانی به قدرت پذیرش بالقوه
- شاخص انتخاب:
نرخ تعداد واحد بار در دسترس مستقیم در زمان برداشتن به قدرت پذیرش بالقوه
- شاخص دسترسی:
نرخ تعداد عملیات جابجائی در پریود زمان مرجع (روز، ماه، سال) به قدرت پذیرش بالقوه در انبار. انبار با شاخص دسترسی بالا بیانگر یک انبار بسیار پویا بوده که زمان نگهداری کالا در انبار کوتاه بوده و بواسطه آن فراوانی جابجائی وجود دارد.

پارامترهای عملکردی

- شاخص گردش موجودی:
نرخ ارزش کالاهای خروجی در بازه زمانی مشخص به ارزش متوسط سطح موجودی در انبار در افق زمانی یکسان
- هزینه قدرت پذیرش:
نرخ ارزش هزینه سالانه انبار به قدرت پذیرش بالقوه
- هزینه جابجائی:
ارزش هزینه برای هر واحد بار جابجا شده

طراحی انبار

- یک برنامه ریزی استراتژیک میباشد.
- هدف حداقل نمودن مجموع هزینه های سرمایه گذاری، مدیریت، ریسک و عملیات برای مجموعه ای از جریان مواد ورودی و خروجی با وجود محدودیتهائی همچون فضا، سرمایه و نیروی انسانی میباشد.
- فازهای تصمیم گیری:
  - انتخاب محل
  - انتخاب سیستمهای انبار
  - انتخاب چیدمان انبار

سیستمهای انبار

مهمترین عامل در انتخاب سیستمهای انبار، مشخصه های بسته بندی محصولات ذخیره شده در انبار میباشد.

- بسته بندی اولیه: بگونه ای تماس مستقیم با محصول بوده میباشد.

- بسته بندی ثانویه: شامل یک یا بیشتر از بسته بندی اولیه میگردد. تعداد و چیدمان واحدها میبایست جهت یک شکل صحیحی از بسته بندی ثانویه مورد لحاظ قرار گیرند.

- بسته بندی نهایی: همانند پالت

سیستمهای انبارش

انواع سیستمهای انبارش برای بسته بندیها:

- ایستا

- پویا

انتخاب و چیدمان انبار

در چیدمان انبار میبایست بترتیب راه حلی برای 2 تصمیم زیر یافت:

1. تعیین ترتیب نواحی که فعالیت‌های انبار صورت میپذیرند.

2. اندازه و سازماندهی هر یک از نواحی انبار

معمولا 3 فعالیت اصلی در هر انبار اتفاق می افتد:

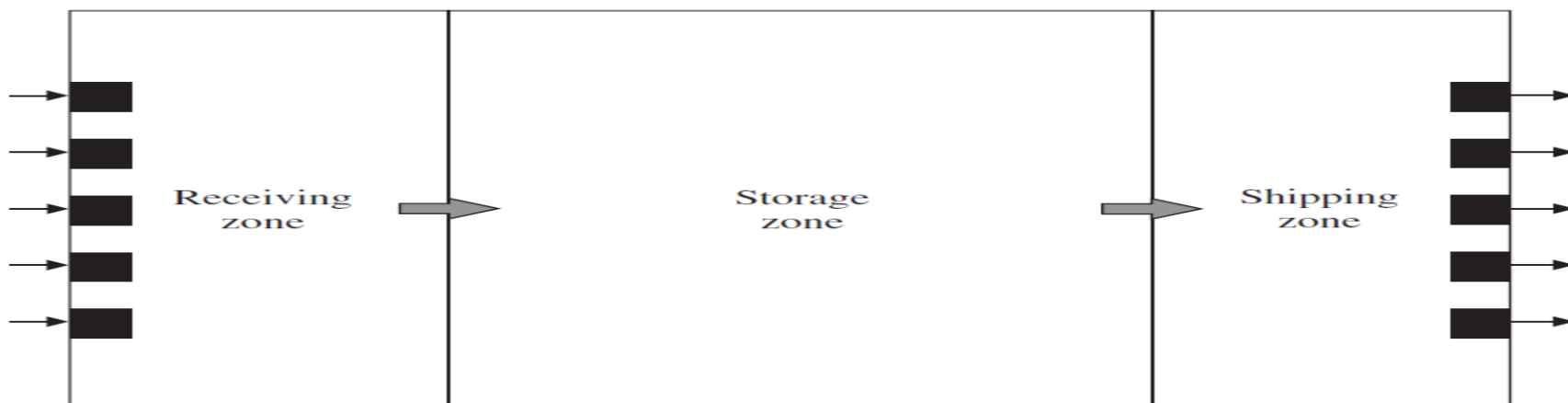
- دریافت
- انبارش
- ارسال

انتخاب و چیدمان انبار

لی اوت فضای انبار اصولاً به یکی از 3 طریق زیر طراحی میشود:

1. Flow-through

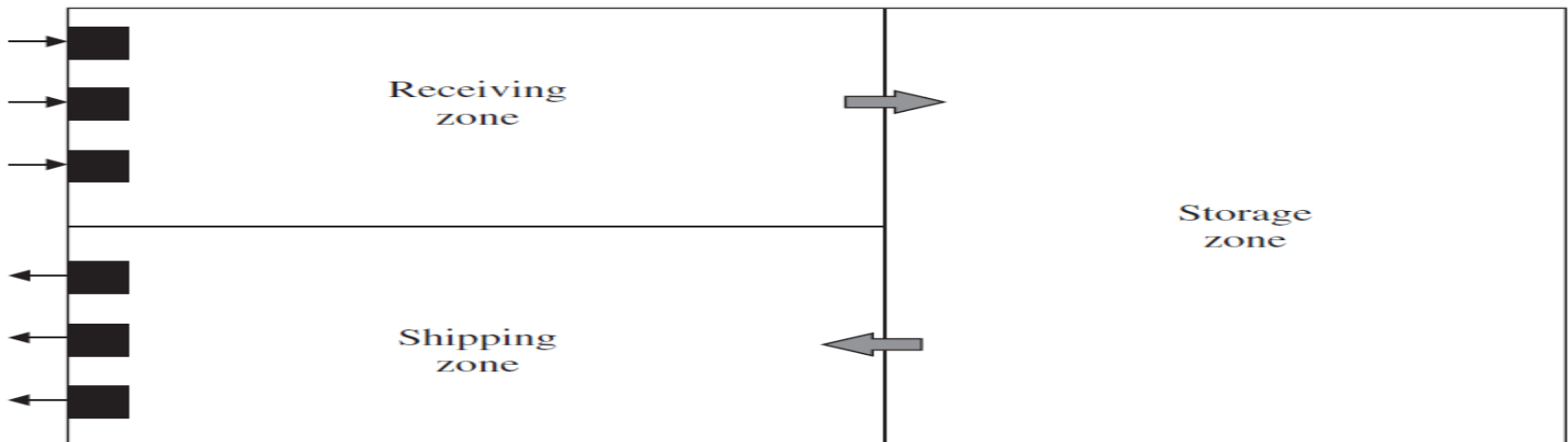
- محل دریافت و ارسال در دو سمت مخالف یکدیگر قرار دارند.
- اکثر محموله ها در انبار عملیات یکسان در توالی یکسانی را دریافت مینمایند.
- این لی اوت برای فضاهای طولانی و باریک برای عبور حجم زیاد محموله ها مناسب میباشد.

انتخاب و چیدمان انبار

2. U-flow

- محل دریافت و ارسال در یک سمت قرار دارند.
- دارای انعطاف بیشتری در استفاده از فضا برای تخصیص به محل دریافت و ارسال میباشد.
- این لی اوت برای جریان کم محموله مناسب بوده و قابل توسعه از 3 جهت میباشد.

انتخاب و چیدمان انبار

3. Hybrid types

- محل دریافت و ارسال در اضلاع مجاور قرار دارند.
- این لی اوت بطور خاص برای جریان محموله کم مناسب میباشد.
- این لی اوت جهت راهروها را محدود نمیسازد.

